

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ**Ελληνική Οικονομία**

Η πορεία εξόδου από την βαθειά κρίση δεν μπορεί να είναι ομαλή και αυτονόητη, χωρίς συνέχιση της προσπάθειας για την εκ βάθρων αναδιοργάνωση και εκλογίκευση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του δημόσιου τομέα της χώρας και χωρίς την αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης με την αποτελεσματική και ριζική πάταξη της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής, που έχει λάβει μεγάλες πλέον διαστάσεις.

Η εποικοδομητική λειτουργία του δημόσιου τομέα δεν είναι δυνατή χωρίς την αναγκαία κινητικότητα των εργαζομένων, με θεσμοθετημένη δυνατότητα και αναγκαστικών αποχωρήσεων και, επομένως, με δυνατότητες πρόσληψης νέων εξειδικευμένων στελεχών και εργαζομένων, όπως οι ανάγκες το επιβάλλουν.

Από την άλλη πλευρά η συχνή διαπίστωση από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας εξόφθαλμων περιπτώσεων φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής δεν μπορεί να αντιμετωπίζονται με πρόστιμα και ποινές που συχνά δεν εφαρμόζονται, ή ακυρώνονται με τις αλληπάλληλες ρυθμίσεις, και γενικά με πρακτικές που καθιστούν την φοροδιαφυγή επικερδή (και λογική) δραστηριότητα όπως διαπιστώνει σε πρόσφατη έκθεσή του και το ΔΝΤ. Επιπλέον, δεν είναι βιώσιμη η συνεχιζόμενη πρακτική της επιπλέον επιβάρυνσης των συνεπών φορολογουμένων για να καλυφθούν οι απώλειες εσόδων που προκύπτουν από φοροδιαφυγή, ή/και εισφοροδιαφυγή, ή/και την άρνηση πληρωμής βεβαιωμένων οφειλών ενός μεγάλου αριθμού εύπορων φορολογουμένων. Για παράδειγμα, δεν είναι σωστό η απώλεια εσόδων από την άρνηση πληρωμής των εισφορών στον ΟΑΕΕ από άνω του 50% των ασφαλισμένων του να αντικατασταθεί με επιβολή νέου φόρου 0,2% επί του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων και επαγγελματιών που καταβάλουν ανελλιπώς τις εισφορές τους, ή με νέα αύξηση της ήδη υπερβολικά αυξημένης επιχορήγησης του οργανισμού αυτού από τον τακτικό προϋπολογισμό. Πολύ περισσότερο, αφού οι επιχειρήσεις και επαγγελματίες που δεν πληρώνουν τις εισφορές στον ΟΑΕΕ δεν πληρώνουν (πιθανότατα) ούτε τον ΦΠΑ που είναι υποχρεωμένοι να παρακρατούν.

Η αποκατάσταση της λογικής στους ανωτέρω τομείς δεν είναι θέμα της Τρόικα. Είναι πρωτίστως θέμα επιβίωσης της χώρας μας ως ανεξάρτητης και ευνομούμενης πολιτείας του 21^{ου} Αιώνα. Δεν μπορεί, επομένως, η επίτευξη προόδου σε αυτούς ακριβώς τους τομείς να γίνεται προαπαιτούμενο για την εκταμίευση των δόσεων της χρηματοοικονομικής βοήθειας - που έχει ανάγκη η χώρα για την ανάκαμψη της οικονομίας της - και η συνεχής απουσία προόδου να γίνεται αιτία συνεχών αναταράξεων και αιτήσεων για νέες αναβολές στην πραγματοποίηση αυτονόητων και απολύτως αναγκαίων προσαρμογών.

Κατά τ' άλλα, **σημειώνονται νέες ευνοϊκές εξελίξεις** που σηματοδοτούν την προοπτική ανάκαμψης τα επόμενα τρίμηνα:

α) Το οικονομικό κλίμα διαμορφώνεται ήδη σε πολύ υψηλό επίπεδο σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, αφού ο σχετικός δείκτης του IOBE και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διατηρήθηκε στο 93,5 τον Ιούνιο, από 93,8 τον Μάιο του 2013, παρά την πρόσκαιρη αναταραχή που υπήρξε από την Κυβερνητική αναδιάρθρωση τον προηγούμενο μήνα. Δεν αποφεύχθηκε, πάντως, μια μικρή οπισθοδρόμηση στην πορεία βελτίωσης της **καταναλωτικής εμπιστοσύνης** (στο -66,5 τον Ιούν. 2013, από -63,4 τον Μάιο του 2013 και -71,2 τον Ιούν. 2012) που επηρέασε αρνητικά και απέτρεψε την περαιτέρω βελτίωση και του δείκτη οικονομικού κλίματος. Πάντως, **σημειώνεται η νέα βελτίωση στους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές** (Ιούν. 2013: 69,5, Μάιος. 2013: 65,7, Ιούν. 2012: 40,9) **και στις υπηρεσίες** (Ιούν. 2013: 79,2, Μάιος. 2013: 69,3, Ιούν. 2012: 53,0) που είναι οι δύο κλάδοι που εκτιμάται ότι θα συμβάλουν στον περιορισμό της πτώσης του ΑΕΠ στα επόμενα 3μηνα του 2013 και στη θετική αύξηση του ΑΕΠ κατά το 2014.

β) Οι καταθέσεις επανήλθαν σε αυξητική πορεία τον Μάιο του 2013 μετά την αρνητική επίπτωση από την κυπριακή κρίση τον Απρίλιο του 2013, ενώ σημειώνεται και σταδιακή πτώση των επιτοκίων καταθέσεων. Επιπλέον, **ήδη ολοκληρώθηκε με μεγάλη επιτυχία η τρέχουσα φάση της αναπλήρωσης των κεφαλαίων των μεγάλων και κάποιων μικρών τραπεζών**, μετά τις μεγάλες ζημιές που υπέστησαν από την ανταλλαγή των ελληνικών κρατικών ομολόγων (PSI Plus) και τις επισφάλειες από την βαθειά ύφεση στην ελληνική οικονομία, με προσέλκυση σημαντικών κεφαλαίων και από ξένους επενδυτές. Η σταθερή πορεία ενίσχυσης της ρευστότητας στην οικονομία αναμένεται να επιταχυνθεί μετά τη διασφάλιση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών και της εμπιστοσύνης των αποταμιευτών σε αυτές. Αναμένεται επίσης να συμβάλει στην σταδιακή αποκατάσταση μιας θετικής πορείας πιστωτικής επέκτασης (η οποία ήταν ακόμη αρνητική στο -3,7% τον Μάιο του 2013), καθώς και στην ανάκαμψη της οικονομίας. Η βελτίωση της ρευστότητας των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων με την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία και έγκαιρη ανάκαμψη της οικονομίας της χώρας είναι αναγκαία για την έναρξη της διαδικασίας μείωσης της ανεργίας, αλλά και για την αντιστροφή της τρέχουσας πορείας επιδείνωσης της ποιότητας του δανειακού χαρτοφυλακίου των ελληνικών τραπεζών. Ειδικότερα, στο 1^ο 3μηνο του 2013 το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών σημείωσε νέα άνοδο στο 27,8% λόγω και της μεγάλης πτώσης του ΑΕΠ στο 3μηνο αυτό. Ήδη υπάρχουν ενδείξεις διακοπής της πορείας επιδείνωσης της αγοράς εργασίας, οι οποίες, αν επιβεβαιωθούν στους επόμενους μήνες με τη

βοήθεια και της προωθούμενης αναζωπύρωσης της κατασκευαστικής δραστηριότητας στα μεγάλα κρατικά έργα και τα ΣΔΙΤ και με την άνοδο του τουρισμού θα συμβάλουν και στην αντιστροφή και της πορείας επιδείνωσης της ποιότητας και του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών.

δ) Στον σημαντικό για τη Ελλάδα τομέα του φυσικού αερίου, ολοκληρώθηκε η αποκρατικοποίηση της ΔΕΣΦΑ και ταυτόχρονα **ανακοινώθηκε η επιλογή του αγωγού φυσικού αερίου TAP (Trans Adriatic Pipeline), ο οποίος θα διασχίζει την Βόρεια Ελλάδα σε μια απόσταση 550 χιλ. μεταφέροντας φυσικό αέριο από το Αζερμπαϊτζάν σε ολόκληρη της Ευρώπη και στην Ελλάδα.** Το μεγάλο αυτό πανευρωπαϊκής εμβέλειας έργο θα αποτελέσει Ξένη Άμεση Επένδυση (ΞΑΕ) ύψους € 1,5 δις για την Ελλάδα που θα αρχίσει να υλοποιείται το 2014, δηλαδή στο πιο κρίσιμο έτος για την επάνοδο της χώρας σε σταθερή πορεία ανάπτυξης. Κατά την περίοδο της κατασκευής του θα δημιουργηθούν περί τις 2000 άμεσες και περί τις 10.000 έμμεσες θέσεις εργασίας, ενώ το έργο αυτό θα αποτελέσει τον πυρήνα για την προσέλκυση και άλλων ΞΑΕ στη χώρα. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του TAP αποτελεί αναμφισβήτητη ένδειξη εμπιστοσύνης στη σταθερότητα και τις αναπτυξιακές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, όπως άλλωστε δείχνουν και τα σημαντικά ξένα κεφάλαια που επενδύθηκαν στην ανα-κεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι **η επιβράδυνση της πτώσης του ΑΕΠ σε ποσοστό κάτω του -4,2% που προβλέπει η Τρόικα για το 2013 και η επιστροφή στην ανάπτυξη από το 2014 θα στηριχθούν κυρίως στην ανάκαμψη των επενδύσεων (εκτός των επενδύσεων σε κατοικίες) και των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κυρίως του τουρισμού).** Μάλιστα, η επιβράδυνση της πτώσης του ΑΕΠ το 2013 και η ανάπτυξη από το 2014 θα επιτευχθούν παρά την σημαντική καθυστέρηση που σημειώνεται στην ουσιαστική επιβράδυνση της πτωτικής πορείας της ιδιωτικής κατανάλωσης στους πρώτους μήνες του 2013. Όπως προαναφέρθηκε παρά το ότι έχει επιτευχθεί κάποια σημαντική βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τους τελευταίους μήνες, η τελευταία διαμορφώνεται ακόμη τον Ιούν.2013 σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα (στο -67,5, έναντι -18,8 στη Ζώνη του Ευρώ και έναντι -25,6 στην Ισπανία), που ενδεχομένως οδηγεί σε αύξηση της αποταμίευσης. Το πολύ χαμηλό επίπεδο της καταναλωτικής εμπιστοσύνης επηρεάζει αρνητικά τόσο την ιδιωτική κατανάλωση όσο και τις επενδύσεις σε οικοδομές που έχουν ήδη καταποντιστεί σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Σε αυτά τα πλαίσια και ο **δείκτης όγκου των πωλήσεων στο λιανικό εμπόριο** (εκτός καυσίμων) σημείωσε νέα πτώση κατά -13,5% σε ετήσια βάση τον Απρ.2013, μετά την περιορισμένη πτώση του κατά -6,4% τον Μάρτ.'13. Γενικά, στο 1^ο 4μηνο του 2013, η πτώση του όγκου των λιανικών πωλήσεων διαμορφώθηκε στο -12,6%, όπως και στο 1^ο 4μηνο.'12. Η εξέλιξη αυτή μπορεί να αποδοθεί στην επίσης μεγάλη πτώση των μισθολογικών αμοιβών, που σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΛ.ΣΤΑΤ ανήλθε στον ιδιωτικό

τομέα στο -10,1% σε ετήσια βάση στο 1^ο 3μηνο του 2013, μετά την πτώση τους κατά -7,8% και -6,3% στο 1^ο 3μηνο του 2012 και του 2011 αντίστοιχα και την αύξησή τους 14,5% στο 1^ο 3μηνο του 2010.

Γενικά, **η πτώση των μέσων αποδοχών των εργαζομένων στο σύνολο της οικονομίας στην Ελλάδα συνολικά το 2013 έναντι του 2008 εκτιμάται από την Τράπεζα της Ελλάδος στο -15,5%. Στην ίδια περίοδο, η πτώση του όγκου των πωλήσεων των καταστημάτων λιανικού εμπορίου εκτιμάται στο εντυπωσιακό -36,8%.** Ειδικότερα, στο 1^ο 4μηνο του 2013 ο δείκτης όγκου των πωλήσεων των καταστημάτων λιανικού εμπορίου έχει καταποντιστεί κατά -38,2% έναντι του 1^{ου} 4μήνου του 2008, ενώ στην ίδια περίοδο η πτώση του πραγματικού ΑΕΠ ήταν στο -23,9%, παρά την υπέρμετρη αρνητική επίπτωση στην εξέλιξη του ΑΕΠ από την τεράστια πτώση του όγκου των λιανικών πωλήσεων. Επιπλέον των ανωτέρω, στο 1^ο 4μηνο του 2013 σημειώθηκε ελάχιση πτώση των εισαγωγών αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία κατά -0,96%, αλλά δυσανάλογα μεγάλη πτώση του δείκτη κύκλου εργασιών (τρέχουσες τιμές) στο λιανικό εμπόριο εκτός καυσίμων κατά -12,4%. Στην ίδια περίοδο και οι εγχώριες επενδύσεις σημειώνουν μεγάλη πτώση άνω του -10% και οι εισαγωγές αυτοκινήτων ήταν επίσης μειωμένες κατά -11,0%. Τέλος, τον μήνα Απρ.'13 οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία ήταν αυξημένες κατά 14,2%, αλλά ο δείκτης κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο εκτός καυσίμων σημείωσε πτώση κατά -12,9%.

Τα ανωτέρω στοιχεία, και οι καθημερινά αποκαλυπτόμενες περιπτώσεις εκτεταμένων παραβάσεων της φορολογικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, δείχνουν ότι ένα αυξανόμενο μέρος της πτώσης της ιδιωτικής κατανάλωσης εξακολουθεί να προσδιορίζεται από την μεταφορά των συναλλαγών (ιδιαίτερα στον τομέα των υπηρεσιών) στην παραοικονομία. Το αποτέλεσμα είναι να δυστυχούν οι αριθμοί και να ευημερούν οι (επιτήδριοι) άνθρωποι, κατ' αντιστροφήν του λεχθέντος από τον Γεώργιο Παπανδρέου. Αυτό φέρνει στο προσκήνιο τη μεγάλη ανισοκατανομή του εισοδήματος που συνεπάγεται η λιτότητα χωρίς πάταξη της παραοικονομίας. Οι μεταβολές των λιανικών πωλήσεων είναι σε πλήρη αναντιστοιχία με άλλους δείκτες οικονομικής δραστηριότητας και πρέπει να προβληματίσουν την πολιτική ηγεσία. Όσο θα επεκτείνεται η παραοικονομία, τόσο δεν θα καταγράφεται στο ΑΕΠ η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και τόσο θα δημιουργούνται αδιέξοδα στην εμπέδωση προοπτικών ανάκαμψης και αναστροφής του κλίματος. Αυτό έχει τεράστιες επιπτώσεις στην αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής και, σε τελική ανάλυση, στη βιωσιμότητα της όλης προσπάθειας προσαρμογής.

Παγκόσμια Οικονομία

Μήνυμα αισιοδοξίας για την πορεία της οικονομίας των ΗΠΑ αποτέλεσε η απόφαση του οίκου αξιολόγησης Fitch να επαναβεβαιώσει την άριστη πιστοληπτική αξιολόγηση AAA για το αξιόχρεο των ΗΠΑ, διατηρώντας ωστόσο αρνητικές τις προοπτικές του, λόγω του υψηλού χρέους.

Αισιόδοξα όμως είναι και τα μηνύματα από τον επιχειρηματικό κόσμο της Ιαπωνίας. Σύμφωνα με την έρευνα Tankan της ΤτΙαπωνίας (BoJ) ο βασικός δείκτης για το επιχειρηματικό κλίμα την περίοδο Απρίλιος-Ιούνιος 2013, διαμορφώθηκε στις +4 μονάδες καταγράφοντας αύξηση 12 μονάδων σε σχέση με το προηγούμενο 3μηνο, όταν ο δείκτης ήταν στις -8 μονάδες. Η άνοδος και η επιστροφή του βασικού δείκτη σε θετικό πρόσημο για πρώτη φορά σε διάστημα 2 ετών, αποτελεί μια επιβεβαίωση από την επιχειρηματική κοινότητα της αξιοπιστίας των πολιτικών του νέου πρωθυπουργού της Ιαπωνίας για την νομισματική χαλάρωση και την υποτίμηση του Γιέν, για την αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών και για την προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας και την απομάκρυνση της οικονομίας από την παγίδα του αποπληθωρισμού με τη θέσπιση στόχου για τον πληθωρισμό στο 2%.

Σύμφωνα με κύκλους της αγοράς, η ΤτΙαπωνίας στη διήμερη συνεδρίαση του συμβουλίου της την 10^η και 11^η Ιουλίου 2013 θα συζητήσει και την αναβάθμιση της αξιολόγησης της οικονομίας της χώρας, χρησιμοποιώντας τη λέξη "ανάκαμψη" για πρώτη φορά μετά από το 2010. Δεν είναι γνωστό ακόμη αν θα περιοριστεί στη διαπίστωση ότι «η οικονομία έχει εισέλθει σε πορεία μέτριας ανάκαμψης», ή σε πιο ισχυρή εκτίμηση. Το βέβαιο είναι ότι τόσο η Κυβέρνηση όσο και η Κεντρική Τράπεζα θέλουν να ενισχύσουν περαιτέρω την εμπιστοσύνη των εγχώριων επιχειρήσεων και καταναλωτών στην προοπτική ανάπτυξης της οικονομίας.

Από την άλλη πλευρά, εν μέσω αισιοδοξίας σε ΗΠΑ και Ιαπωνία για την πορεία των εθνικών οικονομιών, οι χαμηλότερες, έναντι των προσδοκώμενων, μετρήσεις των δεικτών PMI στην Κίνα επαναφέρουν στο προσκήνιο τη συζήτηση για τις δυνατότητες ανάπτυξης της οικονομίας της Κίνας, αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας τα επόμενα χρόνια.

Σύμφωνα με την China Federation of Logistics and Purchasing (CFLP) η **μεταποιητική δραστηριότητα** επιβραδύνθηκε **στην Κίνα** τον Ιούνιο, αφού δείκτης PMI υποχώρησε στις 50,1 μονάδες, ήτοι στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 4 μηνών από 50,8 μονάδες που ήταν τον προηγούμενο μήνα. Ωστόσο, ο δείκτης PMI διατηρείται πάνω από το επίπεδο των 50 μονάδων για 9^ο συνεχή μήνα. Ο υποδείκτης PMI παραγωγής υποχώρησε στις 52,0 μονάδες τον Ιούνιο από 53,3 τον Μάιο, ενώ ο υποδείκτης νέων παραγγελιών υποχώρησε στις 50,4 μονάδες από 51,8 μονάδες που ήταν τον Μάιο. Σε πτωτική πορεία κινήθηκε και ο δείκτης HSBC/PMI μεταποίησης ο οποίος υποχώρησε τον Ιούνιο στις 48,2 μονάδες, ήτοι το χαμηλότερο επίπεδο από τον Σεπτέμβριο 2012, σηματοδοτώντας τη χειροτέρευση των επιχειρηματικών συνθηκών. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο δείκτης HSBC/PMI μεταποίησης επικεντρώνεται κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η πορεία του δείκτη μεταποίησης ανάγκασε την HSBC να αναθεωρήσει την εκτίμηση της για ετήσια μεταβολή

του ΑΕΠ της Κίνας το 2013 σε 7,4%,, από 8,2% που προέβλεπε αρχικώς.

Στην Αυστραλία, η **ΤτΑυστραλίας διατήρησε αμετάβλητα στο 2,75% τα επιτόκια παρέμβασής της** λόγω των χαμηλών αναπτυξιακών ρυθμών που επικρατούν τόσο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Ένωση διευρύνθηκε τώρα σε 28 χώρες με την εισδοχή και της Κροατίας. Η τελευταία, μετά τη Σλοβενία, αποτελεί τη δεύτερη χώρα της πρώην Γιουγκοσλαβίας που εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο βρίσκεται αντιμέτωπη με οικονομική ύφεση για 5^ο κατά σειρά έτος και επιβαρύνεται με υψηλό ποσοστό ανεργίας που ανέρχεται στο 21% του εργατικού δυναμικού.

Στη Ζώνη του Ευρώ, η αγορά αναμένει με ενδιαφέρον τη συνεδρίαση του ΔΣ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) την Πέμπτη 4 Ιουλίου, εν μέσω νέων ανησυχιών για την πορεία του προγράμματος προσαρμογής της Πορτογαλίας, μετά τις παραιτήσεις σημαντικών Υπουργών της Κυβέρνησης της χώρας αυτής που οδήγησε σε εκρηκτική αύξηση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων της χώρας στη δευτερογενή αγορά. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί νέα δεδομένα για την Πορτογαλία και για τη Ζώνη του Ευρώ, καθώς είναι πολύ πιθανό ότι η ΕΚΤ θα αναγκαστεί σχετικά γρήγορα να πραγματοποιήσει παρεμβάσεις στην αγορά κρατικών ομολόγων της Πορτογαλίας. Το πρόγραμμα χρηματοδότησης της Πορτογαλίας από τη Ζώνη του Ευρώ και από το ΔΝΤ λήγει τον Ιούλιο του 2014 και από εκεί και πέρα η Πορτογαλία επρόκειτο να καλύψει τις δανειακές της ανάγκες από τις αγορές. Με τα επιτόκια των 10ετών ομολόγων πάνω από το 7,0% και των 2ετών ομολόγων πάνω από το 5,0% η ομαλή χρηματοδότηση της χώρας ενδέχεται να μην είναι δυνατή.



Η ανάγκη έγκαιρης ανάκαμψης των οικονομιών της Νότιας Ευρώπης είναι στο επίκεντρο της πολιτικής στη Ζώνη του Ευρώ και πολλοί υποστηρίζουν ότι η ΕΚΤ μπορεί να συμβάλλει στην πραγματοποίηση αυτού του στόχου. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις της αγοράς, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η νέα κατάσταση που δημιουργείται μετά την κρίση στην Πορτογαλία, συνέκλιναν στην άποψη ότι η ΕΚΤ θα διατηρήσει αμετάβλητη την επιτοκιακή της πολιτική καθώς στον τομέα της παραγωγής, με την βελτίωση των Δεικτών

Υπευθύνων Προμηθειών (PMI), διακρίνονται στοιχεία μιας ήπιας ανάκαμψης στην Ευρωζώνη.

Στις αγορές, πτωτικές τάσεις εμφάνισαν σε εβδομαδιαία βάση τόσο οι τιμές των 5ετών CDS, όσο και των αποδόσεων των ομολόγων στην Ευρώπη, με εξαίρεση την Πορτογαλία. Συγκεκριμένα, την 2.7.2013 πτώση καταγράφουν: το CDS της Ιρλανδίας που διαπραγματευόταν στις 163 μ.β., της Ισπανίας στις 276 μ.β., της Ιταλίας στις 276 μ.β., της Γαλλίας στις 80 μ.β. και της Γερμανίας στις 32 μ.β. Αντίθετα, το 5ετές CDS της Πορτογαλίας ανήλθε στις 395 μ.β. την 2.6.2013 και στις 495 μ.β. την 3.6.2013,

Επίσης, οι αποδόσεις των 10ετών ομολόγων διαμορφώνονταν την 2.7.2013 στην Ισπανία σε 4,57%, στην Ιταλία σε 4,41%, στη Γαλλία σε 2,31%, και στην Ολλανδία σε 2,10%. Στην Πορτογαλία η απόδοση του 10ετούς ομολόγου ανήλθε στο 6,34% την 2.7.2013 και στο 7,245% την 3.7.2013 (βλέπε το σχετικό Διάγραμμα). Η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ομολόγου υποχώρησε στο 10,71% για να ανέλθει και πάλι στο 11,09% την 3.7.2013, από 11,15% μια εβδομάδα πριν. Τέλος, η απόδοση του 10ετούς ομολόγου της Γερμανίας διαμορφωνόταν στο 1,642 την 3.7.2013, από 1,72% την 2.7.2013 και από 1,79% μια εβδομάδα πριν.

Η διαφορά απόδοσης του 10ετούς ιταλικού ομολόγου από εκείνη του αντίστοιχου 10ετούς γερμανικού, συρρικνώθηκε στις 269 μ.β. την 2.7.2013, από 303 μ.β. που ήταν προ εβδομάδος.

Η υποχώρηση των ομολογιακών αποδόσεων πριν από την Κυβερνητική κρίση στην Πορτογαλία, συμπάρευσε σε χαμηλότερα επίπεδα και το μέσο κόστος δανεισμού μέσω νέων εκδόσεων κρατικών ομολόγων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πρόσφατη δημοπρασία εντόκων γραμματίων στην Γαλλία. Ειδικότερα, το γαλλικό δημόσιο σε δημοπρασία εντόκων γραμματίων (ΕΓ) την 1.7.2013 άντλησε συνολικά το ποσό των €7,774 δισ.. Συγκεκριμένα, μέσω 3-μηνων ΕΓ αντλήθηκε το ποσό των € 4,196 δισ. με μέσο κόστος 0,036% έναντι 0,065% στην αντίστοιχη τελευταία δημοπρασία. Μέσω 6-μηνων ΕΓ αντλήθηκε το ποσό των €1,985 δισ. με μέσο επιτόκιο 0,058% έναντι 0,095%. Τέλος, μέσω των 12-μηνων ΕΓ, συγκεντρώθηκαν €1,793 δισ. με μέσο κόστος δανεισμού 0,171% έναντι 0,244%.

Την ίδια ημέρα το ολλανδικό δημόσιο μέσω δημοπρασίας ΕΓ 3μηνης και ετήσιας διάρκειας άντλησε το ποσό των €3,04 δισ.. Αναλυτικότερα, μέσω ΕΓ 3-μήνης διάρκειας συγκεντρώθηκαν €1,880 δισ. με μέσο επιτόκιο -0,020% από -0,010% στην αντίστοιχη τελευταία δημοπρασία. Τέλος, μέσω ΕΓ 12-μήνης διάρκειας αντλήθηκαν €1,160 δισ. με μέση απόδοση 0,110% έναντι 0,003%.

Εξελίξεις στην πραγματική οικονομία:

Στις ΗΠΑ, η άνοδος της προσωπικής κατανάλωσης κατά 0,3% σε ετήσια βάση τον Μάιο.2013, έναντι μείωσης -0,3% τον Απρ.2013, δείχνει ότι ο ικανοποιητικός ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής

κατανάλωσης μπορεί να διατηρηθεί και στο 2^ο 3μηνο του 2013. Σε θετική τροχιά και το διαθέσιμο εισόδημα το οποίο αυξήθηκε κατά 0,5% σε ετήσια βάση τον Μάιο.2013, μετά από πτώση -0,1% τον Απρ.2013, πράγμα που συνέβαλε και στην αύξηση της ιδιωτικής αποταμίευσης στο 3,2% τον Μάιο του 2013, από 3,0% τον Απρ.2013 και 2,6% τον Φεβρ.2013.

Η αυξητική πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης ευνοείται και από την διατήρηση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης του **Reuters/ University of Michigan** στο υψηλό 84,1 τον Ιούν.2013 από 84,5 τον Μάιο.2013.

Από την άλλη πλευρά, στον τομέα της παραγωγής η αύξηση του δείκτη **ISM Manufacturing** στο 50,9 τον Ιούν.2013, από 49,0 τον Μάιο.2013, λόγω κυρίως της σημαντικής ανόδου των εξαγωγικών παραγγελιών, δημιουργεί νέες προοπτικές για την ανάπτυξη της οικονομίας και στο 2^ο 3μηνο του 2013, μετά την αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,8% σε ετησιοποιημένη βάση στο 1^ο 3μηνο.2013. Η αύξηση του ανωτέρω γενικού δείκτη μετρίασε τις αρνητικές εντυπώσεις που είχαν δημιουργηθεί από τη σημαντική πτώση του δείκτη **Chicago PMI** στο 51,6 τον Ιούν.2013 από 58,7 τον Μάιο.2013..

Στην αγορά ακινήτων, συνεχίζουν να πληθαίνουν οι ενδείξεις ανάκαμψης. Ειδικότερα, αύξηση κατέγραψαν **οι επικείμενες πωλήσεις κατοικιών** κατά 6,7% σε μηνιαία βάση τον Μάιο.2013, έναντι μείωσης -0,5% τον Απρ.2013. Στο ίδιο μοτίβο κινήθηκαν και **οι κατασκευαστικές δαπάνες κατοικιών** οι οποίες αυξήθηκαν κατά 0,5% σε μηνιαία βάση τον Μάιο.2013 από 0,1% τον Απρ.2013.

Στην αγορά εργασίας, οι εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας, σημείωσαν πτώση κατά 9.000 την εβδομάδα έως 22.6.2013 και διαμορφώθηκαν στις 346.000. Ο μέσος όρος 4 εβδομάδων, κατέγραψε μείωση επίσης κατά 2.750 με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί στις 345.750. Οι αιτήσεις εγγραφής στα ταμεία ανεργίας εμφανίζουν υψηλή μεταβλητότητα από τις αρχές του τρέχοντος έτους, ωστόσο διατηρούνται σταθερά γύρω στις 350 χιλ. τους τελευταίους μήνες. Σε κάθε περίπτωση, οι αγορές αναμένουν με ενδιαφέρον την ανακοίνωση των στοιχείων για την αύξηση της απασχόλησης τον Ιούν.2013 που θα προσδιορίσουν σε μεγάλο βαθμό αν η ανακοινωθείσα διαδικασία περικοπής των αγορών κρατικών ομολόγων από την FED θα αρχίσει από τους επόμενους μήνες (π.χ., από τον Σεπτέμβριο του 2013), ή αν θα αναβληθεί για το 2014.

Στη Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ), θετικές ενδείξεις για ανάκαμψη της οικονομίας στο 2^ο 3μηνο.2013, αποτελούν η άνοδος του δείκτη οικονομικού κλίματος (ESI) και η άνοδος του δείκτη PMI στη μεταποίηση. Ωστόσο, διατηρείται ο προβληματισμός για την αυξητική πορεία της ανεργίας. Ειδικότερα, ο **δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)** στη ΖτΕ ανήλθε τον Ιούν.2013 στο υψηλότερο επίπεδο από τον Μάιο.2012 στο 91,3 από 89,5 τον Μάιο.2013. Βελτίωση κατέγραψαν και οι περισσότεροι υποδείκτες που απαρτίζουν τον δείκτη οικονομικού

κλίματος με εξαίρεση τον υποδείκτη των υπηρεσιών ο οποίος υποχώρησε οριακά στο -9,5 τον Ιούν.2013 από -9,2 τον Μάιο.2013, ένδειξη ότι θα συνεχισθεί η ύφεση του κλάδου των υπηρεσιών. Σε επίπεδο χωρών, ο δείκτης οικονομικού κλίματος σημείωσε σημαντική άνοδο τόσο στη Γερμανία (Ιούν.'13: 99,8) όσο και στη Γαλλία (Ιούν.'13: 88,7).

Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση στη ΖτΕ κατέγραψε υψηλό 16 μηνών και ανήλθε στο 48,8 τον Ιούν.2013 από 48,3 τον Μάιο.2013, ωστόσο διαμορφώνεται σε επίπεδα χαμηλότερα του 50,0. Ειδικότερα, ο δείκτης PMI βελτιώθηκε αισθητά σε αρκετές χώρες (Γαλλία, Ισπανία, Ιρλανδία, Ιταλία), ενώ στη Γερμανία ο αντίστοιχος δείκτης υποχώρησε στο 48,6 τον Ιούν.2013 από 49,4 τον Μάιο.2013

Στις θετικές εξελίξεις καταγράφεται η **βελτίωση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης** για 7^ο διαδοχικό μήνα σε υψηλό επίπεδο 2 ετών και συγκεκριμένα στο -18,8 τον Ιούν.2013 από -21,9 τον Μάιο.2013. Ωστόσο ο δείκτης συνεχίζει να κινείται σε αρνητική περιοχή. Η καλύτερευση του δείκτη εστιάζεται στη βελτίωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών λόγω υποχώρησης του πληθωρισμού.

Ωστόσο, η **αγορά εργασίας** εξακολουθεί να εμφανίζει σημάδια χειροτέρευσης, με τον αριθμό των ανέργων να διαμορφώνεται τον Μάιο.2013 στα 19,2 εκατ. άτομα (ιστορικά υψηλό επίπεδο) και το ποσοστό ανεργίας στο επίσης ιστορικά υψηλό 12,1%. Η γεωγραφική κατανομή της ανεργίας στη ΖτΕ δεν έχει μεταβληθεί, με αποτέλεσμα να διατηρείται σε σχετικά ανεκτά επίπεδα στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, ενώ στην περιφέρεια το πρόβλημα να είναι περισσότερο έντονο (π.χ. Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία). Το ποσοστό ανεργίας των νέων (έως 25 ετών) διαμορφώνεται στο 23,8% (Μάιο.2013).

Στον τομέα του πληθωρισμού η αύξηση που καταγράφηκε τον **Ιούν.2013 στο 1,6%** αποδίδεται αποκλειστικά στην αύξηση των τιμών των τροφίμων και της ενέργειας και δεν συνεπάγεται ουσιαστικές επιπτώσεις όσον αφορά την πολιτική της ΕΚΤ.

Τέλος, στις αγορές συναλλάγματος, το ευρώ εμφάνιζε σημάδια ανάκαμψης έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, έως ότου εμφανίστηκε το πρόβλημα της Πορτογαλίας.



Οι επενδυτές διατηρούν μια στάση αναμονής εν όψει της επικείμενης σύγκλισης του ΔΣ της ΕΚΤ (4.7.2013). Ωστόσο, η πορεία του ευρώ το προσεχές διάστημα θα καθορισθεί από τις δηλώσεις του Διοικητή της ΕΚΤ στην καθιερωμένη συνέντευξη

τύπου μετά το πέρας των εργασιών του ΔΣ αλλά και από την πορεία των νέων θέσεων εργασίας που προστέθηκαν στην αμερικανική οικονομία τον Ιούνιο και τα οποία πρόκειται να ανακοινωθούν την 5.7.2013. Το ευρώ διαπραγματευόταν την 2.7.2013 στα 1,3064 EUR/USD (βλέπε διάγραμμα) από 1,3105 EUR/USD που ήταν την 25.6.2013. Η εκτίμηση για βελτίωση της οικονομίας των ΗΠΑ και εγκατάλειψη του προγράμματος αγοράς ομολόγων από τη Fed, οδήγησαν το δολάριο στο υψηλότερο επίπεδο έναντι του γιεν Ιαπωνίας από τις αρχές Ιουνίου (99,87 JPY/USD).

Η βρετανική λίρα σε εβδομαδιαία βάση καταγράφει απώλειες έναντι του ευρώ της τάξεως του 0,9%, καθώς διαπραγματευόταν την 2.7.2013 στις 0,8589 GBP/EUR. Το ελβετικό φράγκο διαπραγματευόταν στα 1,2356 CHF/EUR την 2.7.2013 από 1,2277 CHF/EUR την 25.6.2013 σημειώνοντας απώλειες της τάξεως του 0,6%.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελληνική Οικονομία

Πιστωτική Επέκταση: Ο **ετήσιος ρυθμός πώσης των χορηγήσεων προς τον ιδιωτικό τομέα** επιταχύνθηκε ελαφρά στο -3,7% σε ετήσια βάση τον Μάιο.'13, από -3,4% τον Απρ.'13, -3,5% τον Μάρτ.'13 και -4,5% τον Μάιο.'12. Επίσης, η αρνητική καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα σε μηνιαία βάση διαμορφώθηκε στα €1,55 δις τον Μάιο του 2013, από € 1,63 δις. τον Απρ.'13. Είναι εμφανές ότι η πτωτική πορεία της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα συνεχίζεται, δείχνοντας κατά κύριο λόγο την χαμηλή ζήτηση δανείων από τον ιδιωτικό τομέα. Ειδικότερα:

Χρηματοδότηση προς τον Ιδιωτικό Τομέα (ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής)				
	Μάιο.'13	Απρ.'13	Δεκ.'12	Μάιο.'12
Σύνολο ιδιωτικού τομέα	-3,7	-3,4	-4,0	-4,5
A. Επιχειρήσεις	-3,9	-3,4	-4,4	-4,4
-Γεωργία	-1,9	-2,8	-6,3	-10,5
-Βιομηχανία	-0,7	0,1	-2,1	-3,9
-Εμπόριο	-6,5	-5,8	-7,4	-8,8
-Τουρισμός	-0,2	-0,1	1,1	-0,2
-Ναυτιλία	-4,0	-3,9	-3,4	-1,0
-Κατασκευές	-2,0	-1,9	-1,9	-7,2
-Ηλεκτρισμός-Φωταέριο-Υδρευση	2,4	2,3	4,5	4,4
-Μεταφορές, Επικοινωνίες πλήν Ναυτιλίας	-9,9	-9,0	-8,1	-6,0
B. Ελεύθεροι Επαγγελματίες	-0,9	-1,5	-3,0	-5,8
Γ. Νοικοκυριά	-3,8	-3,7	-3,8	-4,3
-Κατανάλ. Πίστη + Λοιπά Κατανάλ.	-5,3	-5,0	-4,7	-6,3
-Στεγαστικά Δάνεια	-3,1	-3,2	-3,4	-3,5

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

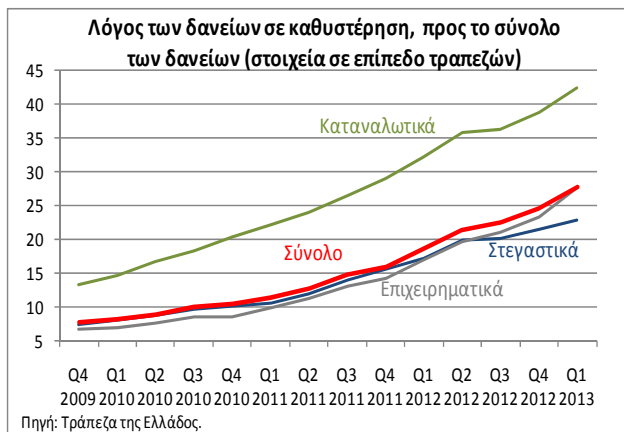
Στον τομέα των επιχειρήσεων, η **μείωση της χρηματοδότησης διαμορφώθηκε στο -3,9% σε ετήσια βάση τον Μάιο.'13** από -3,4% τον Απρ.'13, -3,6% τον Μάρτ.'13 και -4,4% τον Μάιο.'12. Επίσης, η αρνητική μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις διαμορφώθηκε στα € 1,15 δις. τον Μάιο.'13 από € 1,19 δις. τον Απρ.'13. Μικρή αύξηση της χρηματοδότησης, σε ετήσια βάση, σημειώθηκε στον κλάδο του Ηλεκτρισμού-Φωταερίου-Υδρευσης» κατά +2,4%, ενώ στη βιομηχανία σημειώθηκε μικρή

πτώση της χρηματοδότησης κατά -0,7% και στον Τουρισμό κατά -0,2% (βλ. Πίνακα).

Μεγάλη πτώση κατά -6,8% σημειώθηκε στη χρηματοδότηση του εμπορίου, αλλά αυτό συγκρίνεται με την καταγραφείσα πολύ μεγαλύτερη πτώση του κύκλου εργασιών στον τομέα αυτό, όπως αναλύεται στη συνέχεια. Το ίδιο ισχύει με την πτώση της χρηματοδότησης στον τομέα των κατασκευών κατά -2,0%, όπου αναμένεται ανάκαμψη με την εκταμίευση των δανείων για την επανεκκίνηση των μεγάλων έργων. Τέλος, περιορίστηκε στο -1,9% η πτώση της χρηματοδότησης της γεωργίας, από την μεγάλη πτώση κατά -10,5% τον Μάιο του 2012 και κατά -6,3% τον Δεκ. '2012.

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των χορηγήσεων προς τα νοικοκυριά διαμορφώθηκε τον Μάιο '13 στο -3,8% από -3,7% τον Απρ. '13 και έναντι -4,3% τον Μάιο '12. Η μηνιαία αρνητική καθαρή ροή διαμορφώθηκε στα 455 εκατ. τον Μάιο '13 από 431 εκατ. τον Απρ. '13. Ειδικότερα, ο **ρυθμός μεταβολής των στεγαστικών δανείων** διαμορφώθηκε στο -3,1% τον Μάιο '13 από -3,2% τον Απρ. '13 και έναντι -3,5% τον Μάιο '12. Η μηνιαία αρνητική καθαρή ροή διαμορφώθηκε στα 229 εκατ. τον Μάιο '13 από 225 εκατ. τον Απρ. '13.

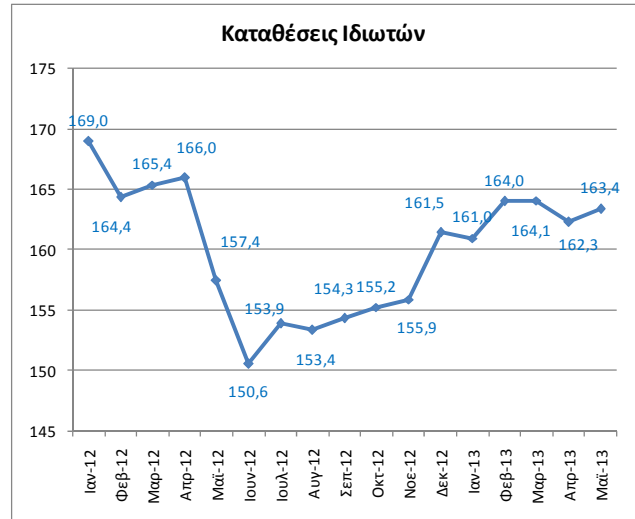
Τέλος, νέα επιδείνωση εμφάνισε η ποιότητα του χαρτοφυλακίου δανείων των τραπεζών σε όλες τις κατηγορίες (βλ. διάγραμμα). Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του 1^{ου} 3μήνου '13 ο λόγος του συνόλου των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων ανήλθε σε 27,8% στο τέλος του 1^{ου} 3μήνου του 2013, έναντι 24,5% στο τέλος του 2012 και 18,7% στο τέλος του 1^{ου} 3μήνου του 2012. Ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση διαμορφώνεται στο 27,5% στα επιχειρηματικά δάνεια, στο 22,9% στα στεγαστικά δάνεια και στο 42,4% στα καταναλωτικά δάνεια.



Καταθέσεις Ιδιωτών: Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕλλάδος, **οι συνολικές καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα στα εγχώρια πιστωτικά ιδρύματα αυξήθηκαν τον Μάιο '13** σε € 163,3 δισ. από € 162,2 δισ. τον Απρ. '13, σημειώνοντας μηνιαία αύξηση κατά 0,7%. Σε ετήσια βάση, οι καταθέσεις ιδιωτών παρουσίασαν αύξηση κατά +4,2% τον Μάιο '13 (καταθέσεις όψεως: +6,1%, καταθέσεις

ταμειευτηρίου: -4,7%, προθεσμίας: +8,8%), έναντι μείωσης κατά -7,3% τον Δεκ. '12, -21,0% τον Ιούν. '12 και -19,0% τον Μάιο '12 (βλ. Διάγραμμα).

Σημειώνεται ότι από τα μέσα Ιουνίου 2012 ως το τέλος Μαΐου του 2013 έχουν επιστρέψει στο τραπεζικό σύστημα € 16,7 δισ. (€ +12,8 δισ. από το τέλος Ιουνίου 2012). Υπερκαλύφθηκε έτσι η εκροή καταθέσεων που παρατηρήθηκε μεταξύ των εκλογών της 6^{ης} Μαΐου 2012 και της 16^{ης} Ιουνίου 2012 που ανήλθε σε € 11,4 δισ.



Πηγή: ΤτΕλλάδος

Εκτιμάται ότι η εισροή των καταθέσεων από τα μέσα Ιουν. '12, προήλθε κατά το μεγαλύτερο μέρος από επιστροφή αποθησαυρισμένων τραπεζογραμματίων (€ 11,6 δισ.), από επαναπατρισμό καταθέσεων που είχαν δημιουργηθεί σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού (€ 4,4 δισ.) και από πωλήσεις άλλων χρηματοοικονομικών μέσων (€ 0,7 δισ.). Επίσης, στους τελευταίους μήνες η ελαφρά αυξητική πορεία των καταθέσεων λαμβάνει χώρα παρά την σταδιακή πτωτική πορεία των επιτοκίων καταθέσεων, η οποία αναμένεται να επιταχυνθεί μετά την απολύτως επιτυχή ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των συστημικών τραπεζών.

Επισημαίνεται ότι η εκροή των ιδιωτικών καταθέσεων ξεκίνησε το 2010, μετά από μια αξιοσημείωτη ανοδό τους στην περίοδο 2002-2009, όταν σημειώθηκε μέση ετήσια αύξηση τους κατά +12,4%, έναντι μέσης ετήσιας αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ κατά +5,9%. Συγκεκριμένα, το 2009 οι καταθέσεις των ιδιωτών αυξήθηκαν κατά € 133 δισ. έναντι του 2002, έναντι αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ στην ίδια περίοδο κατά € 76,8 δισ.

Η τάση επανόδου των καταθέσεων αναμένεται να συνεχιστεί με την επιτυχή ολοκλήρωση της ανακεφαλαιοποίησης των συστημικών τραπεζών και θα εξαρτηθεί και από την περαιτέρω βελτίωση του οικονομικού κλίματος, το οποίο ήδη διαμορφώνεται σε ικανοποιητικό επίπεδο έως τον Ιούνιο του 2013. Επίσης, η βελτίωση της ρευστότητας στην οικονομία που ήδη έχει σημειωθεί συμβάλλει στον πορεία σταθεροποίησης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στη χώρα και στη δημοσιονομική

προσαρμογή, η οποία με τη σειρά της συμβάλλει στην περαιτέρω βελτίωση του οικονομικού κλίματος και στην ανάκαμψη της οικονομίας. Τέλος, η αρνητική συμβολή στην πορεία επιστροφής των καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες από την μεγάλη κρίση στην Κύπρο, φαίνεται ότι εξομαλύνεται με την θετική πορεία των καταθέσεων τον Μάιο '2013.

Λιανικές Πωλήσεις: Ο γενικός δείκτης όγκου των πωλήσεων στο λιανικό εμπόριο (εκτός καυσίμων) μειώθηκε κατά -13,5% σε ετήσια βάση τον Απρ.'13 από -6,4% τον Μάρτ.'13, -13,7% τον Φεβρ.'13 και από -14,0% τον Απρ.'12. Στο 1^ο 4μηνο του 2013, η πτώση του όγκου των λιανικών πωλήσεων διαμορφώθηκε στο -12,6%, όπως και στο 1^ο 4μηνο.'12. Έτσι παρατηρείται και πάλι το φαινόμενο σε ένα μήνα, τον Απρ.'2013, στον οποίο οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία ήταν αυξημένες κατά 14,2%, ο δείκτης κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο εκτός καυσίμων να σημειώνει μεγάλη πτώση κατά -12,9%. Επίσης, σε ένα ολόκληρο 4μηνο στο οποίο οι εισαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα και πλοία σημείωσαν μια ελάχιστη πτώση κατά -0,96%, ο δείκτης κύκλου εργασιών στο λιανικό εμπόριο εκτός καυσίμων σημειώνει εντυπωσιακή πτώση κατά -12,4%, στην ίδια περίοδο στην οποία και οι εγχώριες επενδύσεις σημειώνουν μεγάλη πτώση άνω του -10% και οι εισαγωγές αυτοκινήτων ήταν επίσης μειωμένες κατά -11,0%. Τελικά, στο 1^ο 4μηνο του 2013 ο δείκτης όγκου των πωλήσεων των καταστημάτων λιανικού εμπορίου έχει καταποντιστεί κατά -38,2% έναντι του 1^{ου} 4μήνου του 2008, ενώ στην ίδια περίοδο η πτώση του πραγματικού ΑΕΠ ήταν στο -23,9%, παρά την υπέρμετρη αρνητική επίπτωση σε αυτό από την πτώση του όγκου των λιανικών πωλήσεων.

Αναφορικά με τους βασικούς κλάδους του λιανικού εμπορίου (βλ. Πίνακα), στο 1^ο 4μηνο του 2013 σημειώθηκε σημαντική μείωση του όγκου των πωλήσεων στα μεγάλα καταστήματα τροφίμων η οποία ανήλθε στο -13,0% σε ετήσια βάση, μετά την πτώση τους κατά -8,7% στο 1^ο 4μηνο.'12, ενώ επιβραδύνθηκε σημαντικά η μείωση των πωλήσεων στα μικρά καταστήματα τροφίμων (-9,6%), έναντι της τεράστιας πτώσης κατά -19,5% στο 4μηνο.'12.

Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές του Μέσου Δείκτη Όγκου Λιανικών Πωλήσεων		
Κατηγορίες Καταστημάτων	Ιαν-Απρ'13	Ιαν-Απρ'12
Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων	-13,0	-8,7
Πολυκαταστήματα	-3,7	-14,1
Μικρά Καταστήματα Τροφίμων	-9,6	-19,5
Φαρμακευτικά-Καλλυντικά	-15,5	-8,7
Ένδυση-Υπόδηση	-11,5	-22,7
Έπιπλα-Ηλεκτρ. Είδη	-11,1	-16,5
Βιβλία-Χαρτικά-Λοιπά είδη	-6,6	-13,0
Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων	-14,0	-16,8
Γενικός Δείκτης Όγκου	-13,0	-13,2
Γενικός Δείκτης Όγκου εκτός Καυσίμων και Λιπαντικών	-12,6	-12,6
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.		

Μικρότερη, έναντι του γενικού δείκτη όγκου, ήταν η πτώση του όγκου των πωλήσεων στα

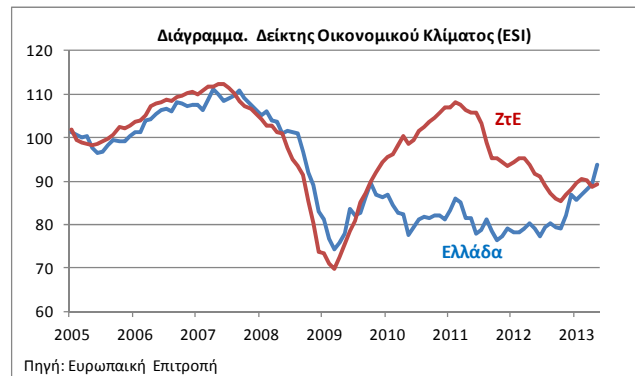
πολυκαταστήματα κατά -3,7%, έναντι της μεγαλύτερης πτώσης τους κατά -14,1% στο 1^ο 4μηνο.'12.

Παράλληλα, συνεχίζεται η μεγάλη πτώση του όγκου των πωλήσεων στα καταστήματα ένδυσης και υπόδησης κατά -11,5% (1^ο 4μηνο.'12: -22,7%), στα καταστήματα επίπλων – ηλεκτρικών ειδών-οικιακού εξοπλισμού κατά -11,1% (4μηνο.'12: -16,5%), στα καταστήματα πωλήσεως βιβλίων-χαρτικών και λοιπών ειδών κατά -6,6% (4μηνο.'12: -13,0%). Τέλος, μεγάλη ήταν και η πτώση στον κλάδο των φαρμακευτικών-καλλυντικών κατά -15,5%, έναντι μικρότερης μείωσης κατά -8,7% στο 4μηνο.'12.

Αξιοσημείωτη είναι η πτώση του κύκλου εργασιών στα καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων κατά -14,0% στο 4μηνο.'13 που αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό την πτώση της κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης, λόγω των πολύ καλών για την εποχή καιρικών συνθηκών στο 1^ο 4μηνο.'13.

Σημειώνεται ότι το λιανικό εμπόριο αποτελεί παραδοσιακό κλάδο της ελληνικής οικονομίας, απασχολεί πάνω από το 11% του συνόλου των απασχολούμενων και παράγει περίπου το 5% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της οικονομίας.

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος: Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα, που καταρτίζεται από το IOBE και δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρουσίασε αναιμική υποχώρηση στις 93,5 μονάδες τον Ιούνιο '13, μετά από τη σημαντική άνοδο που κατέγραψε στο 93,8 τον Μάιο '13, από 89,2 τον Απρ.'13 και από 79,2 τον Οκτ.'2012.



Έτσι, η επίδοση του δείκτη οικονομικής εμπιστοσύνης τον Ιουνίου '13 εξακολουθεί να είναι υψηλότερη από αυτήν που καταγράφηκε προ της έντασης της οικονομικής κρίσης στη Χώρα τον Οκτώβριο του 2008 (92,0) και είναι πολύ μεγαλύτερη αυτής του Ιανουαρίου 2010 (87,0), όταν η Ελλάδα αποκλείστηκε από τις αγορές χρήματος και ομολόγων.

Παράλληλα, ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα τον Ιούν.'13, συνεχίζει να υπερβαίνει τους αντίστοιχους δείκτες στη Ζώνη του Ευρώ (Ιούνιος '13: 91,3, Μάιος '13: 89,5) και στην ΕΕ-27 (Ιούνιος '13: 92,6, Μάιος '13: 90,8), κάτι που συνέβη και τον Μάιο '13 όταν για πρώτη φορά μετά το 2010

ο ελληνικός δείκτης οικονομικής εμπιστοσύνης υπερέβη τους αντίστοιχους της ΖτΕ και της ΕΕ-27.

Οι εξελίξεις στους επιμέρους δείκτες οικονομικής εμπιστοσύνης (με βάση και τα στοιχεία των ερευνών του **IOBE**) έχουν ως ακολούθως:

Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών παρουσίασε πτώση στο 88,8 τον Ιούνιο '13, μετά από 5μηνο ανόδου στο 92,6 τον Μάιο '13, από 74,1 τον Ιούν. '12. Η κάμψη δείκτη αυτού προήλθε από:

α) Την αποδυνάμωση των προβλέψεων για την εξέλιξη της παραγωγής στο προσεχές 3μηνο (Ιούν. '13: +8,3, Μάιος '13: +18,0 Δεκ. '12: -9,2, Ιούν. '12: -8,7), που πάντως διατηρούνται θετικές.

β) Τη μείωση των προβλέψεων για τις βιομηχανικές εξαγωγές στους προσεχείς μήνες που παρέμειναν όμως σε θετικό έδαφος (Ιούν. '13: +17,7, Μάιος '12: +22,5, Δεκ. '12: +10,3, Ιούν. '12: +15,3).

γ) Τη μείωση των προβλέψεων για τις πωλήσεις στο προσεχές 3μηνο παραμένουσες ωστόσο και αυτές σε θετικό επίπεδο (Ιούν. '13: +15,2, Μάιος '13: +21,7, Δεκ. '12: -8,2, Ιούν. '12: -6,3).

δ) Αντίθετα θετικά επέδρασε η νέα βελτίωση των εκτιμήσεων των μεταποιητικών επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις (Ιούν. '13: -1,6, Μάιος '13: -10,3, Απρ. '13: -22,9, Δεκ. '12: +2,3, Ιούν. '12: -23,2).

Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες επιδεινώθηκαν, καθώς ο σχετικός δείκτης μειώθηκε στο 73,9 τον Ιούν. '13, από 79,5 τον Μάιο '13, 59,4 τον Δεκ. '12 και 58,2 τον Ιούν. '12. Η μείωση του δείκτη προήλθε κυρίως από τις πιο αρνητικές προσδοκίες των λιανεμπορικών επιχειρήσεων για τις πωλήσεις τους στο προσεχές 3μηνο (Ιούν. '13: -23,0, Μάιος '13: -15,0, από -48,9 τον Ιούν. '12) και των βραχυχρόνιων εκτιμήσεων για τις παραγγελίες (Ιούν. '13: -31,5, Μάιος '13: -26,9, Ιούν. '12: -53,8).

Αναφορικά με τους κλάδους του λιανικού εμπορίου σημειώνεται: α) Η μείωση του δείκτη προσδοκιών στα Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός στο 75,5 τον Ιούν. '13, από 82,4 τον Μάιο '13 και 81,1 τον Ιούν. '12. β) Καθοδικά κινήθηκαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα Είδη Οικιακού Εξοπλισμού (Ιούν. '13: 55,1, Μάιος '13: 62,8, Ιούν. '12: 67,3), Μικρή άνοδο κατέγραψαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στον κλάδο Υφάσματα-Ένδυση-Υπόδηση και διαμορφώνονται σημαντικά πάνω από την αντίστοιχη περυσινή επίδοση (Ιούν. '13: 79,9, Μάιος '13: 78,7, Ιούν. '12: 49,3). γ) Έντονη πτώση σημείωσαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στον κλάδο των Πολυκαταστημάτων τον Ιούν. '13 μετά την απότομη άνοδο που παρουσίασαν τον Μάιο '13. Παρά ταύτα ο δείκτης εμπιστοσύνης τον Ιούν. '12 είναι κατά 15 μονάδες ανώτερος από την επίδοση του Ιούν. '12. (Ιούν. '13: 67,0, **Μάιος '13: 80,7, Απρ. '13: 43,5**, Ιουν. '12: 51,6). δ) Μικρή υποχώρηση κατέγραψε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στον κλάδο των Οχημάτων-Ανταλλακτικών (Ιούν. '13:

92,5, Μάιος '13: 93,2, Απρ. '13: 43,5, Ιούν. '12: 53,3) παραμένοντας όμως στο καλύτερο επίπεδο από τα τέλη του 2009.

Στις **Υπηρεσίες**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών εξακολουθεί να ενισχύεται σημαντικά για 3^ο κατά σειρά μήνα (Ιούν. '13: 79,2, Μάιος '13: 69,3, Απρ. '13: 61,9, Ιούν. '12: 53,). Ειδικότερα, οι προοπτικές της ζήτησης υπηρεσιών για το επόμενο 3μηνο, παρουσιάζουν από τον Δεκ. '12 συνεχή βελτίωση (Ιούν. '2013: +2,3, Μάιος '2013: -2,6, Απρ. '2013: -9,1, Δεκ. '12: -31,3, Ιούν. '12: 37,9).

Σημαντική άνοδο κατέγραψε και κατά τον Ιούν. '13 ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών τόσο στον κλάδο **«Ξενοδοχεία-Εσπιατόρια»** (Ιούν. '13: 98,0, Μάιος '13: 82,9, Απρ. '13: 66,4, Ιούν. '12: 78,5,), ενώ ο δείκτης προσδοκιών στα **«Τουριστικά Πρακτορεία»** σημείωσε αλματώδη άνοδο στις 110 μον. τον Ιούν. '13 (Μάιος '13: 98,3, Απρ. '13: 83,2, Ιούν. '13: 1).

Η σημαντική βελτίωση των δεικτών εμπιστοσύνης στον κλάδο του τουρισμού τον Ιούνιο και τον Μάιο '13 προμηνύουν τη σημαντική άνοδο της τουριστικής κινήσεως στη χώρα το 2013.

Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών σημείωσε τον Ιούν. '13 νέα βελτίωση (Ιούν. '13: 69,5, Μάιος '13: 65,7, Ιούν. '12: 40,9). Ωστόσο, η επίδοση του Ιούν. '13 (όπως και του Μαΐου '13) εξακολουθεί να είναι η υψηλότερη από τον Δεκ. του 2009. Η ενίσχυση του δείκτη εμπιστοσύνης στις κατασκευές προέρχεται από τη σημαντική άνοδο του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στα Δημόσια Έργα (Ιούν. '13: 86,2, Μάιος '13: 73,8, Ιούν. '12: 46,2). Σημειώνεται ότι δείκτης αυτός παρουσιάζει ανά μήνα μεταπτώσεις ανάλογα με τις εκτιμήσεις για την επανεκκίνηση των έργων βασικής υποδομής. Αντίθετα, **υποχώρησαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες των κατασκευαστικών επιχειρήσεων στις Ιδιωτικές Κατασκευές** (Ιούν. '13: 33,5, Μάιος '13: 47,9, Ιούν. '12: 30,0), αποτέλεσμα της πτώσης του δείκτη προσδοκιών στις κατασκευές κατοικιών (Ιούν. '13: 38,0, Μάιος '13: 63,6, Ιουν. '12: 38,0) και της μείωσης των προσδοκιών στην κατασκευή λοιπών ιδιωτικών κτιρίων (Ιούν. '13: 32,4, Μάιος '13: 44,4, Ιούν. '12: 27,4).

Τέλος, η **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη υποχώρησε τον Ιούν. '13 μετά τη σημαντική βελτίωση που σημειώθηκε τον Μάιο '13** (Ιούν. '13: -66,5, Μάιο '13: -63,4, Απρ. '13: -71,2, Ιούν. '12: -70,4). Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών επιδεινώθηκαν τον Ιούν. '13, εξαιτίας κυρίως της μείωσης της ευστάθειας του πολιτικού κλίματος που σημειώθηκε κατά το μήνα αυτό. Συγκεκριμένα:

Επιδεινώθηκαν οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών στο προσεχές 12μηνο (Ιούν. '13: -58,6, Μάιος '13: -55,3). Επίσης, αυξήθηκαν οι αρνητικές προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της Χώρας στο -61,0 τον Ιούν. '2013, από το -57,3 τον Μάιο. '2013 και υποχώρησε η πρόθεση για αποταμίευση (Ιούν. '13: -78,4, Μάιος '13: -73,5). Τέλος, αυξήθηκαν οι πολύ απαισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας στους επόμενους 12-

μήνες (Ιούν. '13: 67,8, Μάιος '13: 67,4) όπως και οι αρνητικές προβλέψεις για μείζονες αγορές (Ιούν. '13: -72,2, Μάιος '13: -67,8), ενώ αυξήθηκε και το ποσοστό των νοικοκυριών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» (Ιούν. '13: 63,0%, Μάιος '13: 55%).

Ο Αδριατικός Αγωγός Φυσικού Αερίου TAP:

Την Παρασκευή 29.6.2013 η κοινοπραξία που διαχειρίζεται το κοίτασμα του φυσικού αερίου Σάχ Ντενίζ (θαλάσσιος ηγεμών) ανακοίνωσε ότι ο αγωγός που επελέγη για τη μεταφορά του φυσικού αερίου από τα ελληνοτουρκικά σύνορα προς την Ευρώπη θα είναι ο Trans Adriatic Pipeline (TAP) που επελέγη αντί του συνυποψήφιου αγωγού Nabucco West που θα παρέκαμπτε την Ελλάδα. Σημειώνεται ότι η επιλογή του TAP διευκολύνθηκε και από την πρόσφατη πώληση της ΔΕΣΦΑ στην εταιρεία Socar του Azerbaijan, ενώ καθοριστικό ρόλο έπαιξαν και οι συστηματικές διπλωματικές πρωτοβουλίες και συνεννοήσεις της ελληνικής Κυβέρνησης με αποκορύφωμα την επίσκεψη του Πρωθυπουργού στο Μπακού τον περασμένο Μάιο.

Στο αρχικό σχήμα του TAP, συμμετέχουν η ελβετική AXPO (42,5%), η νορβηγική Statoil (42,4%) και η γερμανική E.ON Ruhrgas (15,0%). Από ελληνικής πλευράς το ΥΠΕΚΑ ανακοίνωσε την καταρχήν συμφωνία για συμμετοχή του ελληνικού δημοσίου στην κοινοπραξία του TAP με ποσοστό 5,0%, η οποία θα ενεργοποιηθεί όταν ολοκληρωθεί η κατασκευή και ξεκινήσει η εμπορική λειτουργία του αγωγού.

Οι κατασκευαστικές εργασίες του αγωγού TAP έχουν προγραμματιστεί να ξεκινήσουν την άνοιξη του 2014, με προοπτική ολοκλήρωσής του ύστερα από τρία έτη. Η ελληνική εταιρεία φυσικού αερίου ΔΕΠΑ, εξάλλου, έχει ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με την κοινοπραξία εκμετάλλευσης του κοιτάσματος Σάχ Ντενίζ του Αζερμπαϊτζάν για προμήθεια ενός δισ. κυβικών μέτρων φυσικού αερίου που καλύπτει το ¼ της σημερινής κατανάλωσης της χώρας. Σημειώνεται ότι η διαδρομή του TAP ξεκινά από τα ελληνοτουρκικά σύνορα, περιοχή όπου φθάνει το φυσικό αέριο από το Αζερμπαϊτζάν, μέσω του ελληνοτουρκικού αγωγού φυσικού αερίου Trans-Anatolian Gas Pipeline (TANAP), ο οποίος λειτουργεί από το 2007.

Ο αγωγός TAP αποτελεί έργο ενεργειακής υποδομής μεγάλης εμβέλειας. Εκτιμάται ότι είναι το μεγαλύτερο έργο που θα γίνει στη Νότια Ευρώπη στα επόμενα έτη και ένα από τα μεγαλύτερα έργα που έχουν γίνει στην Ευρώπη τα τελευταία 20 έτη. Συνεπάγεται σημαντικά πλεονεκτήματα για την Ελλάδα, αφού την καθιστά χώρα διέλευσης ενός από τους πιο σημαντικούς αγωγούς ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης και την μετατρέπει σε ενεργειακό κόμβο που μπορεί με τη σειρά του να καταστεί πόλος έλξης νέων επενδύσεων και νέων επιχειρήσεων. Συνολικά, έχει ανακοινωθεί ότι ο TAP ότι θα αποτελέσει ξένη άμεση επένδυση (ΞΑΕ) στην Ελλάδα ύψους € 1,5 δις, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της χώρας και μάλιστα από το κρίσιμο έτος 2014.

Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του TAP αποτελεί σε μεγάλο βαθμό και ψήφο εμπιστοσύνης στην Ελλάδα και στις προοπτικές της για σταθερότητα και ανάπτυξη και παράλληλα ενισχύει κατακόρυφα την γεωπολιτική σημασία της Ελλάδος τόσο στα Βαλκάνια όσο και στην Ευρώπη. Από τον TAP θα μπορούν επίσης σε κάποιο επόμενο στάδιο να εφοδιάζονται και οι χώρες της Βαλκανικής. Ειδικότερα, η εγκατάλειψη του αγωγού Nabucco west δεν σημαίνει ότι το Αζερμπαϊτζάν έχει εγκαταλείψει τα σχέδιά του να πωλεί αέριο στη Βουλγαρία μέσω του TAP και του δια-συνδετήριου αγωγού Ελλάδας - Βουλγαρίας.

Επίσης, ο TAP παρέχει στην Ελλάδα τη δυνατότητα διαφοροποίησης των πηγών προμήθειας φυσικού αερίου και την ανεξαρτητοποιεί σταδιακά από τη Ρωσία, από την οποία καλύπτει σήμερα το 80% των αναγκών της. Δημιουργούνται επομένως συνθήκες για εξασφάλιση φθηνότερης και φιλικής προς το περιβάλλον ενέργειας, καθώς και για διαφοροποίηση και ασφάλεια των πηγών ενεργειακού εφοδιασμού της Ελλάδας και της Ευρώπης. Άλλωστε, αυτό ήταν επιδίωξη των Ευρωπαϊκών χωρών που σχεδιάζεται για πάνω από 20 έτη και τώρα υλοποιείται με την απόφαση της κοινοπραξίας για την επιλογή του TAP.

Αρχικά ο TAP θα έχει μεταφορική ικανότητα 10 δισ. κυβικών μέτρων ετησίως ώστε να παρέχει ενέργεια σε 7,0 εκατ. νοικοκυριά. Η μεταφορική του ικανότητα μπορεί, ανάλογα με τη ζήτηση, να επεκταθεί στα 20 δισ. κυβικά μέτρα και ακόμη περισσότερο με την προσθήκη δύο εγκαταστάσεων συμπίεσης που θα βρίσκονται σε ελληνικό έδαφος (στις Σέρρες και σε ένα σημείο κοντά στα ελληνοαλβανικά σύνορα).

Το έργο του TAP στην Ελλάδα θα συμβάλλει στη δημιουργία περί τις 2.000 άμεσες θέσεις εργασίας στα επόμενα έτη, ενώ άλλες τουλάχιστον 10.000 θέσεις εργασίας μπορεί να δημιουργηθούν σε επιχειρήσεις κλάδων που θα υποστηρίζουν τον αγωγό. Επιπρόσθετα θα δώσει σημαντικά φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα αλλά και στις τοπικές οικονομίες κάθε περιοχής που θα διέρχεται ο αγωγός. Τέλος, ο αγωγός έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να ελαχιστοποιούνται οι οποιεσδήποτε περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Όπως έχει αποφανθεί το ΥΠΕΚΑ, οι επιπτώσεις στο περιβάλλον κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου κρίνονται βραχυπρόθεσμες και αναστρέψιμες με τα κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης, ενώ από τη λειτουργία του αυτές θα είναι μικρές, δεδομένου ότι ο αγωγός θα είναι υπόγειος σε όλο του το μήκος.

Σχετικά με τα λοιπά τεχνικά χαρακτηριστικά του αγωγού σημειώνεται ότι, το συνολικό μήκος του φθάνει τα 870 χιλ. Στη διαδρομή του θα διανύει την Ελλάδα κατά 550 χιλ., την Αλβανία κατά 210 χιλ. στη συνέχεια θα διασχίζει υποθαλασσίως την Αδριατική Θάλασσα με 105 χιλ. και την Ιταλία με 5 χιλ. μέχρι την πόλη Lecce από την οποία θα συνδέεται με το ιταλικό δίκτυο αγωγών. Σημειώνεται ότι η Ιταλία είναι η 3^η μεγαλύτερη αγορά φυσικού αερίου στην Ευρώπη και έχει εγκαταστάσεις για μεταφορά φυσικού αερίου στην κεντρική Ευρώπη.

Ελλάδα (Μελέτη ΔΝΤ για τη φοροδιαφυγή):

Σε πρόσφατη μελέτη του το ΔΝΤ αναλύει την σημασία της δημοσιονομικής προσαρμογής στην Ελλάδα και τους λόγους που υπάρχει η υστέρηση στην είσπραξη των φόρων και την αδυναμία καταπολέμησης της φοροδιαφυγής. Το ΔΝΤ αναγνωρίζει την τεράστια δημοσιονομική προσπάθεια που έχει γίνει στη χώρα, καθώς το έλλειμμα περιορίστηκε περισσότερο του 9% του ΑΕΠ την περίοδο 2009-2012, ενώ για το διάστημα 2013-2016 αναμένεται περαιτέρω μείωση κατά 4,5% του ΑΕΠ. Η επίτευξη αυτού του αποτελέσματος οφείλεται στην αύξηση των μέτρων από την πλευρά της φορολόγησης και την μείωση των μισθών, συντάξεων και άλλων δαπανών. Η διεύρυνση της φορολογικής κλίμακας και η βελτίωση της είσπραξης των φορολογικών εσόδων με πιο δίκαιο τρόπο αποτελούν τους πυλώνες που θα διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητα αλλά και την διάρκεια στο πρόγραμμα της προσαρμογής.

Η πεποίθηση ότι όλοι οι φορολογούμενοι επιβαρύνονται με δίκαιο τρόπο διασφαλίζει την συνέχιση της προσαρμογής. Ωστόσο, στην Ελλάδα, μέχρι τώρα, οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι είναι οι κύριες ομάδες φορολογουμένων που καλούνται να πληρώσουν την επιπλέον φορολογία, ενώ οι πιο πλούσιες κοινωνικές ομάδες, όπως οι ελεύθεροι επαγγελματίες (γιατροί, δικηγόροι, κτλ) φαίνεται ότι δεν επιβαρύνονται το ίδιο. Επιπλέον, η αδυναμία καταπολέμησης της φοροδιαφυγής από αυτές τις κοινωνικές ομάδες, επιβάλλει την συνέχιση της υψηλής φορολογίας στο σύνολο της οικονομίας, πράγμα που εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις στη διεθνή ανταγωνιστικότητα των διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων της χώρας.

Στο 27% του ΑΕΠ εκτιμάται το μέγεθος της φοροδιαφυγής στην Ελλάδα, όταν ο μέσος όρος στις χώρες του ΟΟΣΑ είναι 20,2% του ΑΕΠ. Το υψηλότερο ποσοστό στην Ελλάδα οφείλεται στο υψηλό ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων (35% του εργατικού δυναμικού, έναντι 14% κατά μέσο όρο στις ευρωπαϊκές χώρες), στην υψηλή ανεργία και στην χαμηλή φορολογική συνείδηση.

Ένα μεγάλο ποσοστό εισοδήματος δεν δηλώνεται καν στην εφορία. Σύμφωνα με στοιχεία του ΣΕΠΕ, 1 στους 3 εργαζόμενους δεν είναι καταγεγραμμένος. Επιπλέον, το μέσο δηλωθέν εισόδημα των ελεύθερων επαγγελματιών είναι πολύ κοντά στο κατώτατο εισόδημα και αρκετά χαμηλότερα από το κατά κεφαλήν εισόδημα. Τα επαγγέλματα που εμφανίζουν τα ανωτέρω στοιχεία παραβατικότητας είναι κυρίως ο κλάδος του τουρισμού, της γεωργίας, των κατασκευών και του εμπορίου. Σύμφωνα με μελέτη των Artavanis, N., A. Morse and M. Tsoutsoura (2012), που αναφέρεται στη Μελέτη του ΔΝΤ, το πραγματικό εισόδημα των γιατρών, μηχανικών και ιδιωτικών καθηγητών (φροντιστών) στην Ελλάδα μπορεί να είναι και μέχρι 2,5 φορές παραπάνω από το δηλωθέν.

Στην Ελλάδα το υψηλό ποσοστό φοροδιαφυγής εξηγείται από το γεγονός ότι τα οφέλη από την φοροδιαφυγή είναι συγκριτικά μεγαλύτερα από το όποιο το κόστος μπορεί να υποστεί κάποιος που φοροδιαφύγει, για τους ακόλουθους λόγους:

α) Η υψηλή φορολόγηση δημιουργεί ισχυρό κίνητρο για φοροδιαφυγή, καθώς οι φορολογικοί συντελεστές στην Ελλάδα είναι από τους υψηλότερους μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ. Στην Ελλάδα η φορολόγηση του μισθωτού (η διαφορά μεταξύ μικτού και καθαρού μισθού) φθάνει μέχρι 43%, σε σύγκριση με μόλις 26% στις χώρες του ΟΟΣΑ, ενώ και ο ΦΠΑ (23%) κατατάσσει την χώρα μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών με το υψηλότερο ΦΠΑ (η Σουηδία, η Νορβηγία και η Δανία για παράδειγμα έχουν υψηλότερο ποσοστό ΦΠΑ).

β) **Η μικρή πιθανότητα εντοπισμού αυτών που φοροδιαφεύγουν**, λόγω προβλημάτων στις ελεγκτικές αρχές, οι οποίες, εκτός των άλλων, τείνουν να επικεντρώνονται σε μη ενεργές εταιρίες με πολύ μικρή πιθανότητα εξασφάλισης των φόρων που οφείλουν, και, επιπλέον, αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία σύγκρισης του φορολογητέου με το πραγματικό εισόδημα, λόγω, π.χ., έλλειψης πρόσβασης σε τραπεζικούς λογαριασμούς, κ.ά..

γ) **Παρά το ότι το ύψος των ποινών στην Ελλάδα σε περίπτωση φοροδιαφυγής είναι ιδιαίτερα υψηλό, η πιθανότητα πλήρους εφαρμογής τους και επιβολής τους παραμένει σημαντικά χαμηλή.** Για παράδειγμα, ακόμα και στην περίπτωση όπου έχει σταλεί ειδοποιητήριο για διενέργεια φορολογικού ελέγχου σε μια επιχείρηση, η τελευταία μπορεί ακόμη και τότε να κάνει αίτηση για ένταξη σε ένα από τα προγράμματα ρύθμισης που υπάρχουν. Επιπλέον, εάν ο έλεγχος αποκαλύψει κάποια μη δηλωμένη φορολογική υποχρέωση, ο διευθυντής της τοπικής φορολογικής αρχής έχει τη δυνατότητα να μειώσει το ύψος των συνεπαγόμενων κυρώσεων (μέχρι και στο 100%), ενώ και ο τόκος υπερημερίας (που είναι 1,0% μηνιαίως χωρίς ανατοκισμό από τότε που δημιουργήθηκε η φορολογική υποχρέωση) μπορεί επίσης να περιορισθεί κατά 80%. Εάν επιπλέον, ο φορολογούμενος διακανονίσει την οφειλή του άμεσα, τότε λαμβάνει 5% έκπτωση στο συνολικό ποσό που οφείλει να πληρώσει ενώ αντιμετωπίζει τότε πολύ μικρό κίνδυνο δίωξης. Τέλος, αν μια φορολογική υποχρέωση γίνεται ληξιπρόθεσμη τότε ο υπόχρεος φορολογούμενος δεν έχει παρά να περιμένει την επόμενη ρύθμιση. Στην περίπτωση αυτή του προσφέρονται συνήθως πρόσθετες εκπτώσεις στην πληρωμή των προστίμων και των συσσωρευμένων τόκων έως και 50% αν πληρώσει αμέσως. Η εξέλιξη αυτή μειώνει την πραγματική επιβάρυνσή του με τόκους σε επίπεδα χαμηλότερα ακόμη και από τον τόκο της αγοράς. Έτσι η φοροδιαφυγή γίνεται συμφέρουσα.

Γενικά, ο συνδυασμός της χαμηλής πιθανότητας εντοπισμού της φοροδιαφυγής, με τη δυνατότητα της μη πληρωμής, ή της ελαχιστοποίησης της υποχρέωσης πληρωμής προστίμων και τόκων καθιστούν την φοροδιαφυγή εφικτή και συμφέρουσα.

Το ΔΝΤ προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για την αποτελεσματική εξάλειψη αυτού του καταστροφικού συνδυασμού, τα οποία, παρά τις προσπάθειες που πράγματι γίνονται δεν έχει γίνει ακόμη δυνατό να δώσουν απτά αποτελέσματα στην Ελλάδα.

Παγκόσμια Οικονομία

ΗΠΑ: Η *προσωπική κατανάλωση* των ιδιωτών αυξήθηκε κατά 0,3% σε ετήσια βάση τον Μάιο '13, έναντι μείωσης κατά -0,3% τον Απρ. '13 και αύξησης κατά 0,2% τον Μάρτ. '13 και 0,7% τον Φεβρ. '13. Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτεί, ενδεχομένως, επάνοδο σε υψηλότερο ρυθμό αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης στο 2^ο 3μηνο του 2013. Επίσης, το *διαθέσιμο εισόδημα* αυξήθηκε κατά 0,5% σε ετήσια βάση τον Μάιο '13, έναντι υποχώρησης κατά -0,1% τον Απρ. '13 και μετά την αύξησή του κατά 0,2% τον Μάρτ. '13 και κατά 1,2% τον Φεβρ. '13. Έτσι, το ποσοστό αποταμίευσης διαμορφώθηκε στο 3,2% τον Μάιο '13, από 3,0% τον Απρ. '13, 2,6% τον Μάρτ. '13 και 2,6% τον Φεβρ. '13.

Στον *τομέα της καταναλωτικής εμπιστοσύνης*, ο *τελικός δείκτης Reuters/University of Michigan* διαμορφώθηκε λίγο χαμηλότερα αλλά στο σχετικά υψηλό 84,1 τον Ιούν. '13, από 84,5 τον Μάιο '13 και 76,4 τον Απρ. '13. Και ο δείκτης αυτός σηματοδοτεί συνέχιση του ικανοποιητικού ρυθμού αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης και στο 2^ο 3μηνο του 2013, μετά την αύξησή της κατά 2,6% στο 1^ο 3μηνο '2013.

Στον τομέα της παραγωγής υποχώρησε ο *δείκτης Chicago PMI* στο 51,6 τον Ιούν. '13 από 58,7 τον Μάιο '13 και 49,0 τον Απρ. '13. Αντίθετα, ο *δείκτης ISM Manufacturing Index* ενισχύθηκε στο 50,9 τον Ιούν. '13 από 49,0 τον Μάιο '13 και 50,7 τον Απρ. '13. Η ενίσχυση του δείκτη οφείλεται στην αύξηση των παραγγελιών από το εξωτερικό, με το σχετικό υποδείκτη να ανέρχεται στο 54,5 τον Ιούν. '13, από 51,9 τον Μάιο '13. Από την άλλη πλευρά .

Στην αγορά ακινήτων, οι *επικείμενες πωλήσεις κατοικιών* ενισχύθηκαν κατά 6,7% σε μηνιαία βάση τον Μάιο '13, έναντι μείωσης κατά -0,5% τον Απρ. '13, ενώ σε ετήσια βάση ήταν αυξημένες κατά 12,1%. Επίσης, οι *δαπάνες για κατασκευές* αυξήθηκαν κατά 0,5% σε μηνιαία βάση τον Μάιο '13 από 0,1% τον Απρ. '13, ενώ σε ετήσια βάση ήταν αυξημένες κατά 5,4% τον Μάιο '13.

ΖΤΕ: Συνεχίζουν οι θετικές ενδείξεις για ανάκαμψη το 2^ο 3μηνο '13, αν και ενδεχομένως είναι πρόωρο να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η οικονομία της ΖΤΕ ξέφυγε ήδη από την ύφεση. Ειδικότερα:

α) Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI) στη ΖΤΕ ανέκαμψε στο 91,3 τον Ιούν. '13 (υψηλότερο επίπεδο από τον Μάιο '12), από 89,5 τον Μάιο '13. Αν ληφθεί υπόψη μόνο το επίπεδο του δείκτη οικονομικού κλίματος το 2^ο 3μηνο '13, τότε εκτιμάται (Capital Economics) ότι η πτώση του ΑΕΠ σε ετήσια βάση

περιορίζεται κάτω του -1,0% σε αυτό το 3μηνο, από πτώση του κατά -1,0% και στο 1^ο 3μηνο '13. Οι υποδείκτες που συνθέτουν τον δείκτη οικονομικού κλίματος σημείωσαν όλοι βελτίωση, εκτός του υποδείκτη στις υπηρεσίες, ο οποίος μειώθηκε ελαφρά στο -9,5 τον Ιούν. '13, από -9,2 τον Μάιο '13, σηματοδοτώντας αδυναμία βελτίωσης στον κλάδο των υπηρεσιών. Σημαντική εξέλιξη είναι η *βελτίωση στον δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης για 7^ο συνεχή μήνα στο -18,8 τον Ιούν. '13 (υψηλό επίπεδο 2 ετών), από -21,9 τον Μάιο '13, αν και ο μακροχρόνιος μέσος όρος είναι -13,2*. Η βελτίωση σε αυτόν τον δείκτη αντικατοπτρίζει την ενίσχυση της αισιοδοξίας των καταναλωτών, πιθανώς και λόγω της πτώσης του πληθωρισμού που αύξησε την αγοραστική τους δύναμη. *Αξιοσημείωτο είναι ότι ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βελτιώθηκε αισθητά στην Ιταλία (Ιούν. '13: -19,2, Μάιος '13: -32,2) και την Ισπανία (Ιούν. '13: -25,6, Μάιο '13: -31,6), ενώ πτώση του δείκτη σημειώθηκε στην Ελλάδα και τη Γαλλία.*

Όσον αφορά στις επιμέρους οικονομίες, ο δείκτης οικονομικού κλίματος κατέγραψε άνοδο στη Γερμανία (Ιούν. '13: 99,8, Μάιος '13: 98,7) και τη Γαλλία (Ιούν. '13: 88,7, Μάιος '13: 87,3). Στην Ελλάδα ο δείκτης οικονομικού κλίματος μειώθηκε ελαφρά στο 93,6 τον Ιούν. '13, από 93,8 τον Μάιο '13. Τέλος, στην Πορτογαλία (πριν την Κυβερνητική κρίση που εμφανίστηκε την 1.7.2013) ο δείκτης βελτιώθηκε στο 85,3 τον Ιούν. 2013, από 84,2 τον Μάιο '13, αν και παραμένει σε επίπεδο αρκετά χαμηλότερο από τον μακροχρόνιο μέσο (=100).

β) Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση στη ΖΤΕ αυξήθηκε και πάλι στο 48,8 τον Ιούν. '13 (υψηλό επίπεδο 16 μηνών), από 48,3 τον Μάιο '13, αν και παραμένει σε επίπεδο που συμβαδίζει με ύφεση του κλάδου της μεταποίησης για 23^ο συνεχή μήνα. Ωστόσο η διαφαινόμενη πρόοδος στον δείκτη δείχνει σταθεροποίηση της βιομηχανικής παραγωγής το 2^ο 3μηνο '13. Στις ΗΠΑ ο αντίστοιχος δείκτης στη μεταποίηση βελτιώθηκε στο 50,9 τον Ιούν. '13, από 49,0 τον Μάιο '13.

Στη Γερμανία απογοητευτικά ήταν τα αποτελέσματα καθώς ο δείκτης PMI στην μεταποίηση μειώθηκε στο 48,6 τον Ιούν. '13, από 49,4 τον Μάιο '13, λόγω της νέας πτώσης του υποδείκτη των παραγγελιών, που επιβεβαιώνει την υποτονική ζήτηση τόσο από Ασία, όσο και από Ευρώπη.

Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών στην Μεταποίηση					
	Ιούν. '13	Μάιος '13	Απρ. '13	Μάρτ. '13	Φεβ. '13
ΖΤΕ	48,8	48,3	46,7	46,8	47,9
Γερμανία	48,6	49,4	48,1	49,0	50,3
Γαλλία	48,4	46,4	44,4	44,0	43,9
Ιταλία	49,1	47,3	46,2	44,5	45,8
Ισπανία	50,0	48,1	45,5	44,2	46,8

Πηγή: Reuters

Επίσης στη Γαλλία, ο δείκτης PMI βελτιώθηκε αισθητά τον Ιούν. '13, ενώ και στην **Ιταλία** ο δείκτης αυξήθηκε υψηλότερα του αναμενομένου στο 49,1 τον Ιούν. '13 (υψηλό επίπεδο 23 μηνών). Τέλος, στην **Ισπανία**, ο δείκτης PMI στη μεταποίηση βελτιώθηκε σε επίπεδο που δεν συμβαδίζει πλέον με ύφεση του κλάδου, στο 50,0 τον Ιούν. '13, μετά από 25 συνεχείς μήνες διαμόρφωσης σε επίπεδο κάτω του 50. Στην

Ιρλανδία, ο δείκτης επίσης βελτιώθηκε στο 50,3 τον Ιούν. '13, από 49,7 τον Μάιο '13. Υπογραμμίζεται ότι ο κλάδος της μεταποίησης αποτελεί το 12% του ΑΕΠ της οικονομίας της Ισπανίας.

γ) Αντίθετα, ε τα παραπάνω, στην αγορά εργασίας οι συνθήκες χειροτερεύουν συνεχώς καθώς ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 67 χιλ. στη ΖτΕ σε μηνιαία βάση τον Μάιο '13, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των ανέργων να διαμορφώνεται στα 19,222 εκατ. άτομα (ιστορικά υψηλό επίπεδο), ενώ το ποσοστό ανεργίας ανήλθε σε νέο ιστορικά υψηλό, 12,1% τον Μάιο '13, από 12,0% τον Απρ. '13. Χαρακτηριστικό είναι ότι το ποσοστό ανεργίας παραμένει σε ικανοποιητικό επίπεδο στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, και κυρίως στη Γερμανία, όπου το ποσοστό ανεργίας μειώνεται κιάλας, ενώ στην περιφέρεια χώρες όπως η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα αντιμετωπίζουν πολύ έντονο πρόβλημα.

Ποσοστό ανεργίας στη ΖτΕ και σε επιλεγμένες οικονομίες					
	Μάιος '13	Απρ. '13	Μάρτ. '13	Φεβ. '13	Δεκ. '12
ΖτΕ	12,1	12,0	12,0	12,0	11,8
Γερμανία	5,3	5,4	5,4	5,4	5,4
Γαλλία	10,4	10,4	10,4	10,5	10,6
Ιταλία	12,2	12,0	11,9	11,9	11,2
Ισπανία	26,9	26,8	26,6	26,5	26,1
Ιρλανδία	13,6	13,5	13,6	13,7	14,2
Πορτογαλία	17,6	17,8	17,6	17,6	17,3
Ολλανδία	6,6	6,5	6,4	6,2	5,8
Αυστρία	4,7	4,8	4,9	5,0	4,7
Πηγή: Eurostat					

Στη Γερμανία το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 5,3%, από 5,4% τον Απρ. '13, ενώ ο αριθμός μειώθηκε κατά 15 χιλ., ενώ στην Γαλλία το ποσοστό ανεργίας παραμένει στο σχετικά υψηλό 10,4%. Ωστόσο, από τα εθνικολογιστικά στοιχεία της χώρας, προκύπτει ότι ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 12 χιλ. τον Ιούν. '13, έναντι αύξησής του κατά 17 χιλ. τον Μάιο '13, και ότι ο συνολικός αριθμός των ανέργων διαμορφώθηκε στα 2,943 εκατ.

Η Γερμανία, μαζί με την Αυστρία, την Ολλανδία και το Λουξεμβούργο διατηρούν από τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας στη ΖτΕ. Αντίθετα, **στην Ισπανία** ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε στα 6.085 εκατ. τον Μάιο '13, και το ποσοστό διαμορφώθηκε στο 26,9% τον Μάιο '13, από 26,8% τον Απρ. '13. **Στην Ιταλία, και την Πορτογαλία**, το ποσοστό αυξάνεται και παραμένει σε υψηλό επίπεδο, ενώ και **στην Ιρλανδία**, ανήλθε στο 13,6% τον Μάιο '13.

Στη ΖτΕ το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 12,2% το 2013, ενώ θα υποχωρήσει ελάχιστα στο 12,1% το 2014, από 11,4% το 2012. Συνεπώς, τονίζεται η ανάγκη να δοθεί έμφαση στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κυρίως στους νέους, όπως πλέον επισημαίνει και η Κομισιόν, καθώς το ποσοστό ανεργίας των νέων (κάτω των 25 ετών) παραμένει πολύ υψηλό, στο 23,8% τον Μάιο '13, από 23,9% τον Απρ. '13, με το συγκεκριμένο ποσοστό να ανέρχεται στην Ισπανία στο 56,5% τον Μάιο '13, και στην Ελλάδα στο 59,2% τον Μάρτ. '13, παρουσιάζοντας ωστόσο μία τάση υποχώρησης έναντι 62,2% τον Φεβ. '13. Αντίθετα, στη Γερμανία, η ανεργία των νέων (κάτω των 25 ετών) διατηρείται στο 7,6%. Το θέμα της ανεργίας των νέων έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις, και στο

τελευταίο Eurogroup υπεγράφη συμφωνία των ηγετών της Ε.Ε.-27 για μείωση της ανεργίας των νέων. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει χρηματοδότηση ύψους €6 δισ. για ενίσχυση της επαγγελματικής απασχόλησης των νέων, το οποίο αναμένεται να εφαρμοσθεί τα επόμενα 2 έτη.

Τέλος, **όσον αφορά στον πληθωρισμό**, η μικρή αύξηση τον Ιούν. '13 στο 1,6% ήταν αναμενόμενη, και σχετίζεται αποκλειστικά με αποτέλεσμα βάσης της τιμής της ενέργειας. Εξάλλου, ο δομικός πληθωρισμός (εξαιρουμένων των τροφίμων και της ενέργειας) παρέμεινε στο χαμηλό 1,2% τον Ιούν. '13, όπως και τον Μάιο '13. Ο πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει περαιτέρω τους επόμενους μήνες, λόγω της αδυναμίας τόνωσης της ζήτησης, χωρίς, ωστόσο, να αναμένεται να δώσει ουσιαστική ώθηση στην καταναλωτική δαπάνη.

ΝΑ Ευρώπη

Κύπρος: Σε καθεστώς επιλεκτικής χρεοκοπίας υποβάθμισε το αξιόχρεο της Κύπρου ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P. Συγκεκριμένα, η βραχυπρόθεσμη και η μακροπρόθεσμη αξιολόγηση της Κύπρου υποβαθμίστηκε σε καθεστώς επιλεκτικής χρεοκοπίας (SD) από CCC και C αντίστοιχα. Η αξιολόγηση του S&P στηρίχθηκε στην απόφαση της κυπριακής δημοκρατίας να ανταλλάξει βραχυχρόνια ομόλογα του κυπριακού δημοσίου €1 δισ. που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το κυπριακό δίκαιο, με νέα πιο μακροχρόνια ομόλογα χωρίς την προσφορά ευνοϊκότερων όρων. Μετά την επιλεκτική χρεοκοπία, που ήταν αναμενόμενη, ο S&P όπως τονίζει θα αναβαθμίσει την Κύπρο σε CCC+ ήτοι μία βαθμίδα υψηλότερα από αυτήν που ήταν πριν την υποβάθμιση σε επιλεκτική χρεοκοπία.

Όσον αφορά την πορεία της κυπριακής οικονομίας ο S&P εκτιμά ότι το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά -14,0% το 2013 και επιπλέον κατά -6,0% το 2014 και -1,0% το 2015. Το δημοσιονομικό έλλειμμα θα διαμορφωθεί στο 18% του ΑΕΠ το 2013, στο 12% το 2014 και στο 6% το 2015 με αποτέλεσμα το χρέος να αγγίξει το 140% του ΑΕΠ μέχρι το 2015.

Σε αντίστοιχη κίνηση προέβη και ο οίκος αξιολόγησης Fitch. Ειδικότερα, ο Fitch σημειώνει ότι η απόφαση ανταλλαγής ομολόγων τα οποία λήγουν το προσεχές διάστημα με νέα ομόλογα μακροχρόνιας διάρκειας, αποτελεί μια επώδυνη ανταλλαγή χρέους (Distressed Debt Exchange), καθώς η επιμήκυνση της λήξης αντανάκλα μια σημαντική μείωση για τους ομολογιούχους. Ο Fitch υποβάθμισε μόνο τα ομόλογα κυπριακού δικαίου και επιβεβαίωσε όλα τα υπόλοιπα σε CCC. Τα ομόλογα αλλοδαπού δικαίου δεν επηρεάστηκαν από την ανταλλαγή με αποτέλεσμα το μακροπρόθεσμο αξιόχρεο σε ξένο νόμισμα να διατηρηθεί στο B- με αρνητικές προοπτικές.

Τελευταία, ο οίκος αξιολόγησης Moody's ανακοίνωσε ότι η ανταλλαγή των κυπριακών ομολόγων

ισοδυναμεί με χρεοκοπία, διατηρώντας ωστόσο αμετάβλητη την αξιολόγηση της Κύπρου στο Caa3 με αρνητικές προοπτικές, καθώς δεν χρησιμοποιεί τους όρους Default (Χρεοκοπία) ή Selective Default (Επιλεκτική Χρεοκοπία). Η Moody's θα επανακαθορίσει την αξιολόγηση της αμέσως μόλις γίνει γνωστός ο αντίκτυπος της ανταλλαγής στη βιωσιμότητα του κυπριακού χρέους.

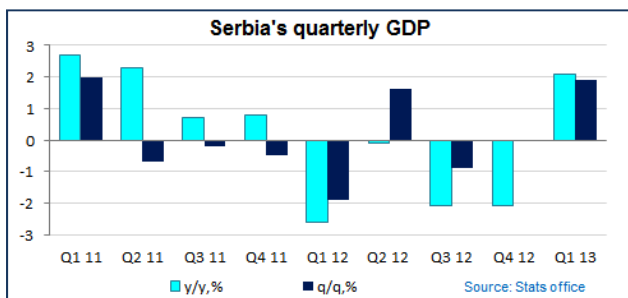
Εν τω μεταξύ, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να διακόψει να δέχεται ως ενέχυρο τα ομόλογα της κυπριακής δημοκρατίας μέχρι την επαναξιολόγηση της κυπριακής οικονομίας μετά τα μέτρα που αποφάσισε η κυπριακή κυβέρνηση στις 27.6.2013. Στο μεταξύ οι Κυπριακές τράπεζες θα χρηματοδοτούνται, προφανώς, από τον ΕΛΑ.

Ρουμανία: Η ΤτΡουμανίας όπως εκτιμούσε η αγορά, μείωσε το βασικό της επιτόκιο παρέμβασής της κατά 25 μ.β. στο 5,00% από 5,25%. Σημειώνεται ότι η ΤτΡουμανίας διατηρούσε το βασικό της επιτόκιο στο 5,25% από το Μάρτιο 2012.

ΠΓΔΜ: Το ποσοστό της ανεργίας μειώθηκε σε ετήσια βάση κατά 1,7% σε 29,9% το 1ο 3μηνο.2013, σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας. Στα δημόσια οικονομικά, έλλειμμα MKD 12,4 δισ. ή € 202 εκατ. κατέγραψε ο προϋπολογισμός της κεντρικής κυβέρνησης την περίοδο Ιαν.-Μαΐος 2013, σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών. Το έλλειμμα αντιπροσωπεύει 2,5% του προβλεπόμενου ΑΕΠ για το 2013. Σημειώνεται ότι

ήδη το πρώτο πεντάμηνο του έτους έχει καλυφθεί το 70% του τεθέντος στόχου ως έλλειμμα (MKD 17,7 δισ.) για το 2013. Στη διάρκεια των πρώτων 5-μηνών του 2013, τα συνολικά έσοδα του προϋπολογισμού μειώθηκαν κατά -4,7% σε ετήσια βάση σε πραγματικούς όρους και διαμορφώθηκαν σε MKD 55,1 δισ. ενώ οι συνολικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά 6,9% σε MKD 67,6 δισ..

Σερβία: Το ΑΕΠ της Σερβίας αυξήθηκε κατά 2,1% σε ετήσια βάση το 1^ο 3μηνο.2013, μετά την αρνητική εξέλιξή του στα 4 προηγούμενα 3μηνα. Η αύξηση των εξαγωγών κατά 13,5 % σε ετήσια βάση αποτέλεσε το βασικότερο λόγο της ανόδου, αντισταθμίζοντας την μείωση της ιδιωτικής εγχώριας κατανάλωσης κατά -1,1% σε ετήσια βάση, τη μείωση της δημόσιας κατανάλωσης κατά - 3,2% και της συρρίκνωσης των επενδύσεων κατά -3,9%. Η ανάκαμψη των εξαγωγών αποδίδεται κυρίως στους κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας και του πετρελαίου. Υπενθυμίζεται, ότι η πρώτη μέτρηση του ΑΕΠ για το 1^ο 3μηνο.2013 που ανακοινώθηκε στα τέλη Απριλίου ήθελε την αύξηση του ΑΕΠ στο 1,9%. Η σερβική κυβέρνηση προβλέπει μια αύξηση του ΑΕΠ το 2013 κατά 2,0% η οποία θα προέρθει κυρίως από τις εξαγωγές πετρελαίου και αυτοκινήτων.



Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Ετήσια στοιχεία	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές αγοράς)	3,6	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4	-3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,6	4,3	-1,6	-6,3	-7,7	-9,1	-5,8
Δημόσια Κατανάλωση	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-4,2	-4,0
Ακαθάριστες Επενδύσεις	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,2	-3,2
- Κατοικίες	25,6	-33,6	-20,7	-21,6	-18,0	-32,9	-19,0
- Εξοπλισμός	27,4	-4,8	-18,4	-8,2	-18,1	-17,4	1,5
Μεταποίηση	2,2	-4,7	-11,2	-5,1	-8,5	-3,9	0,5
Ανεργία (%)	8,3	7,7	9,5	12,5	17,7	24,2	27,0
Συνολική Απασχόληση	1,4	1,2	-0,6	-2,6	-5,6	-8,3	-3,5
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μέσα επίπεδα)	2,9	4,2	1,2	4,7	3,3	1,5	-0,5
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	3,1	4,9	5,2	0,1	-2,4	-6,4	-6,3
Πιστωτική Επέκταση (προς ιδιωτικό τομέα)	21,5	15,9	4,1	0,0	-3,1	-4,0	-2,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,5	-9,8	-15,6	-10,7	-9,5	-6,0	-4,1
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών με κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (% ΑΕΠ)	-12,4	-13,3	-10,3	-9,2	-8,6	-2,2	1,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ΔΟΜ Alpha Bank.

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2011	2012				2012	2013
	έτος	Q1	Q2	Q3	Q4	έτος	διαθέσιμη περίοδος
Οικονομική Δραστηριότητα							
Όγκος Λιανικών Πωλήσεων (εκτός καυσίμων)	-8,7	-12,1	-11,4	-9,9	-13,8	-11,8	-12,6 (4μην)
Νέες εγγραφές ΙΧ Αυτοκινήτων	-29,8	-36,0	-49,9	-45,7	-30,9	-41,7	-8,8 (5μην)
Οικοδομική Δραστηριότητα	-37,7	1,9	-26,2	-43,7	-44,1	-30,6	-43,6 (3μην)
Μεταποίηση	-8,5	-9,6	-3,9	-3,8	1,9	-3,9	-0,7 (4μην)
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI στη μεταποίηση	43,6	40,0	41,3	42,0	41,4	41,2	45,3 (Μάιος)
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	80,6	78,5	79,0	79,7	82,7	80,0	88,8 (Μάιος)
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Μεταποίηση	76,9	72,9	77,6	76,7	81,6	77,2	87,6 (Μάιος)
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-74	-81	-75	-69	-75	-75	-69,9 (Μάιος)
Πιστωτική Επέκταση							
Ιδιωτικός Τομέας	-3,1	-4,0	-4,8	-4,5	-4,0	-4,0	-3,7 (Μάιος)
Επιχειρήσεις	-2,0	-3,3	-4,1	-4,9	-4,4	-4,4	-3,9 (Μάιος)
- Βιομηχανία	0,1	-2,3	-3,4	-4,2	-2,1	-2,1	-0,7 (Μάιος)
- Κατασκευές	-7,4	-6,8	-6,8	-6,6	-1,9	-1,9	-2,0 (Μάιος)
- Τουρισμός	-2,3	-0,5	-0,2	-0,2	1,1	1,1	-0,2 (Μάιος)
Νοικοκυριά	-3,9	-4,4	-4,4	-4,2	-3,8	-3,8	-3,8 (Μάιος)
- Καταναλωτική Πίστη	-6,4	-6,8	-5,3	-5,3	-5,1	-5,1	-5,7 (Μάιος)
- Στεγαστικά Δάνεια	-2,9	-3,4	-3,6	-3,7	-3,4	-3,4	-3,1 (Μάιος)
Τιμές							
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,3	-0,9	1,9	-1,5	1,7	1,5	-0,4 (Μάιος)
Δομικός Πληθωρισμός	1,5	-1,8	1,9	-1,6	1,2	0,3	-1,4 (Μάιος)
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	-5,5	-10,2	-10,8	-12,6	-13,2	-11,7	-11,5 (3μην)
Επιτόκια							
Ταμειευτήριου	0,40	0,41	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42 (Απρ)
Δάνεια προς επιχειρήσεις	7,46	7,81	7,67	7,52	7,45	7,61	7,44 (Απρ)
Καταναλωτικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	12,37	11,41	11,26	11,22	10,76	11,16	10,07 (Απρ)
Στεγαστικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	4,71	4,13	3,78	3,31	3,16	3,60	3,22 (Απρ)
Απόδοση 10-ετούς Ομολόγου	15,75	24,74	25,40	23,69	16,16	16,16	10,89 (Απρ)
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές							
Τελική Κατανάλωση	-7,1	-6,7	-6,4	-6,7	-5,7	-6,4	-5,6 (1ο 3μην)
Επενδύσεις	-7,2	-7,4	-7,2	-8,9	-8,7	-8,1	-8,3 (1ο 3μην)
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-19,6	-22,8	-21,5	-21,5	-10,3	-19,2	-5,6 (1ο 3μην)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,3	4,2	-3,0	-4,2	-4,8	-2,4	-2,6 (1ο 3μην)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-7,3	-14,9	-12,9	-18,7	-8,1	-13,7	-7,8 (1ο 3μην)
Ισοζύγιο Πληρωμών σε € δισ.							
Εξαγωγές Αγαθών	20,2	4,9	10,4	16,1	22,0	22,0	7,4 (4μην)
Εισαγωγές Αγαθών	47,5	10,8	21,5	31,7	41,6	41,6	13,5 (4μην)
Εμπορικό Ισοζύγιο	-27,2	-5,9	-11,1	-15,7	-19,6	-19,6	-6,1 (4μην)
Ισοζύγιο Αδύλων Πόρων	8,8	2,2	5,0	13,8	16,3	16,3	3,6 (4μην)
Αναλογία Αδύλων Πόρων προς Εμπορικό Έλλειμμα	32,4	37,5	45,5	88,0	83,4	83,4	60,4 (4μην)
Ισοζύγιο Τρεχ/σών Συναλλαγών (κεφαλ. μεταβιβ.)	-18,4	-3,7	-6,0	-1,9	-3,3	-3,3	-2,4 (4μην)
Άμεσες Επενδύσεις (καθ. μεταβολή ροής)	-0,40	-0,5	0,6	1,9	0,3	2,3	1,9 (4μην)
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου (καθ. μεταβολή ροής)	-19,6	-36,5	-34,4	-3,9	-24,2	-99,1	0,7 (4μην)
Χρηματιστήριο							
Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ	680,4	729,0	611,0	739,0	908,0	908,0	1.014,5 (Μάιος)
(% μεταβολή ΓΔ)	-51,9	7,1	-10,2	8,6	33,4	33,4	93,1
Χρηματιστηριακή Αξία (% ΑΕΠ)	11,8	13,4	11,5	13,6	17,7	17,7	32,7

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ.